

Utorak, 21. jun 2005.
Svedok Dragan Jašović
Svedok Božidar Delić
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.02 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nastavite sa svojim dodatnim ispitivanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Odmah ću nastaviti, samo da vas pitam, pre svega, za jednu informaciju. Gospodine Robinson (Robinson), ovde ima veoma mnogo dokumenata i od generala Stevanovića i svedoka Jašovića. Kada vi mislite da razmotrite ove dokazne predmete? Vi ste ostavili to za kasnije.

SUDIJA ROBINSON: Planiramo da to učinimo veoma brzo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Gospodine Jašoviću ...

SUDIJA ROBINSON: Samo da upotpunim tu informaciju. Zapravo očekujemo prevode podnesaka vaših saradnika o tome. Mislim da su ti prevodi sada stigili, tako da treba time uskoro da se pozabavimo. Da, izvolite, nastavite.

DODATNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U ovom bajnderu koji se odnosi na Račak (Recak), u tabulatoru 7 sadržan je još jedan izveštaj koji je, doduše ... Ja se nadam da imate pred sobom ili nemate, gospodine Jašoviću?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Nemam. Nemam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nadam se da ste sad dobili. Da li se ova vaša kopija na srpskom jeziku može da čita? Kod mene je prilično nečitka.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa ne bih rekao i ovo da može da se čita.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete bar da pročitate gore datum? To je ... Vidi se Uroševac (Ferizaj) i ima datum.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je gore datum 16. januar 1999. godine. Da, 16. januar 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete da vidite naslov ove informacije?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa pretpostavljam gore da je "MUP Republike Srbije". Ne bih mogao da pročitam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde gore na engleskom prevodu se vidi da je MUP, onda Operacioni centar, Operativni centar MUP-a, Štab za Kosovo i Metohiju. To su sve navedeni i onda Kačanik (Kačanik), Štimlje (Shtime), Štrpce (Shterpce), Đeneral Janković (Hani i Elezit) i Globočica (Gllobocice). To su ove razne policijske stanice koje dobijaju ovu informaciju. To se može da vidi sa prevoda sa engleskog jezika. Ja isto ne mogu da pročitam na srpskom. E sad pogledajte naslov, naslov. Naslov je prilično čitak.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Naslov je "Pregled pojava i događaja za dan 16. januar 1999. godine".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li piše 16. ili 15. januar? Ja bih rekao da piše 15. januar.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa verovatno je 15., jer ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako ne, možete da stavite na grafoskop da pogledamo zajedno, jer gore se vidi 16. kako je kucano, datum ovoga pregleda pojava i događaja ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: 15., da, da. Pregled pojava i događaja za dan 15. januar 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je u potpisu? Okrenite kraj.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: U potpisu je šef smene dežurne službe ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: ...SUP-a Uroševac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Šef smene dežurne službe SUP-a Uroševac je poslao ovaj pregled pojava i događaja za dan 15. januar i onda se govori pod tačkom 1 ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, pod tačkom 1 ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... o nečemu što nema veze sa Račkom. Pod tačkom 2, takođe, a onda na drugoj strani se daje pregled događaja u Račku, isto tako dosta sažeto, a onda se dalje informacije odnose opet na druge događaje. Dakle da li možete da pročitate ovaj pregleda događaja u Račku.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ovde ne bih mogao ...

SUDIJA BONONI: Gospodine Jašoviću, samo pre nego što to učinite, molim vas pogledajte tabulator 5, ako je on pred vama, iz istog registratora. Možete li da uporedite onaj deo koji su vas sad zamolili da pročitate u tabulatoru 7, sa tabulatorom 5, drugi pasus i da mi kažete da li su oni identični?

SVEDOK JAŠOVIĆ: Pa nisam pročitao ovaj deo iz tabulatora 7. Mislite u tabulatoru 7 ovaj drugi pasus, gde stoji: "Dana 15. januara 1999. godine"? Ako mislite na ovaj pasus ...

SUDIJA BONOMI: Da. Počinje: "Sa početkom od 3.00". Podnaslov je u tabulatoru 7 "Druge pojave i događaji".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovde piše "Ostali događaji i pojave", na dnu strane, na dnu prve strane ovog, ove depeše: "Ostali događaji i pojave", a zatim je prilično nečitko ovo šta piše u ...

SUDIJA BONOMI: Da li se vama to čini identičnim sa ovim delom iz tabulatora 5, drugi pasus?

SVEDOK JAŠOVIĆ: Drugi pasus ovde, kako vidim iz tabulatora 7, ne mogu dovoljno da pročitam ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste razumeli gospodina Bonomija (Bonomy): on vas pita da li je to šta piše u tabulatoru 7 identično sa drugim pasusom iz tabulatora 5?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa ne mogu da pročitam ovaj pasus iz tabulatora 7, zato i ne mogu da odgovorim. Nisam ga ...

SUDIJA BONOMI: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doduše ne mogu ni ja da pročitam ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu da ...

SUDIJA BONOMI: U redu. Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li uopšte možete da pročitate ovaj tabulator 7?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa ova druga strana kod mene je nečitljiva i ja ne znam ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Onda nećemo više da se mučimo u vezi s tim. U svakom slučaju u tabulatoru 7 je ono šta može da se vidi, sadržan pregled pojava i događaja za dan 15. januar koji šalje šef smene ...

SUDIJA KVON: Molim sudskog referenta da nam odštampa dokazni predmet Tužilaštva 211. Onda bi svedok to mogao da pročita. Sad možemo da nastavimo dok se to ne učini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovo je sad dalje, nadam se, čitko. Pogledajte tabulator 9. Doduše, vi nemate šta da pogledate u tabulatoru 9, jer je on isključivo dat na engleskom jeziku. Nije preveden, ali to je zabeleška sa razgovora posete šefu sekretarijata Ministarstva unutrašnjih poslova Uroševac, koja je održana u Uroševcu u Sekretarijatu unutrašnjih poslova. Ja ću vam postaviti ova pitanja vezano za tvrdnje gospodina Najsa (Nice), kako je u događaje u Račku bila umešana vojska. Ovde piše ko prisustvuje, pod j) je pukovnik Bogoljub Janićević, piše Janićijević, ali dobro, to je greška ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Janićević treba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Janićević, šef Sekretarijata MUP-a, brigadni general Mezonev (Joseph Omer Michel Maisonneuve), šef ovog centra "Prizren" (Prizren), zamenik šefa misije iz Prištine (Prishtine) i prevodilac. Na drugoj strani, molim vas, da vidite ... Da se strana stavi na grafoskop, pošto je ovo samo na engleskom. Oznake su "G" je za Gilbertsona (Gilbertson), "J" za Janićevića. Ovde je zabeleženo šta oni razgovaraju. Na drugoj strani, počecemo od desetog reda, "G" pita: "Koje su jedinice Vojske Jugoslavije učestvovala?" Janićević kaže: "Ko kaže da su uopšte učestvovala". "G" kaže: "OEBS (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe) je to video kao i Kosovska diplomatska misija (KDOM, Kosovo Diplomatic Observer Mission)". Janićević: "Vojska Jugoslavije je samo na kontrolom punktu".

SUDIJA KVON: Monitor treba da nam prikazuje drugi stranu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li mi to uopšte imamo na monitoru? Samo da vidim ... Da. Dakle on odgovara, Janićević: "Vojska Jugoslavije je samo na punktovima". Da li vidite to? Onda dalje pitanje ide: "Da li policija ikad deluje zajedno sa Vojskom Jugoslavije?". Janićević: "Ja nemam takvu informaciju". Dalje pitanje, Gilbertson: "Da li ima nekih zarobljenika?"

SUDIJA ROBINSON: Odavno je vreme da postavite pitanje, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li ste vi čuli ikad, gospodine Jašoviću, budući da ste radili u Sekretarijatu Uroševac, da je u vezi sa Račkom bila angažovana bilo kakva vojna jedinica?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam i pre par dana na ovom procesu rekao da ja nisam čuo i uopšte nisam čuo da je u Račku bila ... Da su angažovani pripadnici Vojske Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dalje ga pita "M", to je, pretpostavljam, Mezonev, ako pogledamo prethodnu stranu, da, Mazonev: "Vi ste vodili stotinak policajaca?" Janićević: "Ako vas se to tiče, da". Sada ovaj drugi, Gilbertson kaže: "Mi smo upravo bili kod Vojske Jugoslavije. Oni svaljuju krivicu za sve na vas. Da li su oni bili s vama ili ne?" Janićević: "Mi nismo bili sa Vojskom Jugoslavije". Gilbertson: "Znači policija je bila jedina angažovana u toj operaciji?" Janićević: "Ja vam garantujem da je samo policija preduzimala aktivnosti da zaustavi ili eliminiše teroriste". Dakle, ovo šta govori Janićević, da li se to potpuno slaže sa onim šta ste vi znali?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa ovo šta je rekao tadašnji načelnik Bogoljub Janićević slaže se sa time i ja znam da je u akciji učestvovala policija, a za vojsku nisam čuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je po vašem saznanju to bila u potpunosti legitimna akcija policije ili nije?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa na ovo pitanje verovatno znam da je ... Ja pretpostavljam da je bila legitimna ...

TUŽILAC NAJS: Časni sude, ja mislim da je ovo otišlo najdalje što se može. Pretresno veće će da se seti da kada sam ja pitao za ovaj tabulator, pošto je na engleskom jeziku, ja sam se ograničio na to da pitam svedoka da li može da zamisli bilo kakav razlog zašto bi Janićević poricao angažovanje Vojske Jugoslavije i on je rekao da ne zna odgovor i da najverovatnije njegov bivši šef može na to da odgovori. Ja nisam siguran da se ovim pitanjima bilo šta postiže, osim što se troši vreme.

SUDIJA ROBINSON: Svedok ništa o ovome ne zna. On je već to rekao. Pređite na nešto drugo, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodin Najs je upravo rekao kakvo je pitanje postavio, da li može bilo kakav razlog, pa bilo kakav razlog je da je to slučajno istina, pošto vojska uopšte tamo nije bila angažovana, a da je bila angažovana, zašto bi to bilo ko krio. To je deo mistifikacije koji postoji ...

TUŽILAC NAJS: Ne, ovo ne može da se dozvoli. Jedna stvar koju ovaj optuženi ne sme da čini jeste da nam lično nešto svedoči. Ja tražim od Suda da ga ograniči u zloupotrebi takvih intervencija, da sam iznosi neke primedbe, a bez davanja svečane izjave. Ja želim da se samo postavljaju pitanja koja će nam pomoći da utvrdimo da li je armija bila prisutna ili ne. To je nešto na šta ovaj svedok ne može da odgovori. Rekao je da je njegov šef prava osoba koju treba pitati.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Miloševiću. Ne treba da odgovarate. Gospodin Milošević će da vam postavi drugo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A njegov šef, odnosno prava osoba koja treba da odgovori je upravo odgovorila u ovom zapisniku koji sam čitao.

SUDIJA ROBINSON: Pređite na neku drugu oblast, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da prođem još ovaj tabulator 15. To je onaj gde je gospodin Najts tvrdio kako su ljudi, neki, pogubljeni. E sada, molim vas, pročitajte ovu informaciju. Ona je čitka, nije zabrljana. Pošto se u trećem redu engleskog prevoda ovde kaže "pogubljeni" dakle ili pogubljeni "likvidirani, streljani", a pročitajte šta piše na srpskom jeziku?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: U ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ponovo dolazimo do pitanja koja nam ne daju ništa novo. Dolazi se do jedne tačke u vašem dodatnom ispitivanju kada ne uspevamo da čujemo ništa novo, kad ste iscrpeli određenu temu. Vi niste obavezni da nastavljate i da nastavljate beskrajno, ukoliko se time ništa ne postiže. Već smo proveli dan i po ili dva dana u dodatnom ispitivanju ovog svedoka. Ako nemate više pravih pitanja da postavite ovom svedoku, onda se zaustavite, inače ćemo mi da zaustavimo dodatno ispitivanje. Vi gubite vreme. Već smo ovde, koliko, pola sata, a vi niste postavili ni dva dostojna pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Robinson. Gospodine Jašoviću, u ovoj informaciji se navodi na šta se osnovano sumnja, odnosno šta se zna da je teroristička grupa koju je predvodio Sadik Mujota (Sadik Mujota), za koga se kaže da je bio ovde likvidiran 15. januara u Račku, šta je počinila.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa, na osnovu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' imate, je l' imate prvu stranu gde se kaže: "Osnovano se sumnja da je teroristička grupa koju je predvodio Sadik Mujota izvršila više krivičnih dela terorizma iz člana 125 Krivičnog zakonika Jugoslavije"?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, "osnovano se sumnja da je teroristička grupa koju je predvodio Sadik Mujota izvršila više krivičnih dela terorizma iz člana 125 Krivičnog zakonika Jugoslavije".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa dobro. Koliko ja vidim, ovde ima: jedan, dva, tri, četiri, po crticama, pet, šest, sedam, osam ... Dakle ovde se ... Da li je u ovoj informaciji dato, u stvari, o kakvom se licu radi i šta je on počinio?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa na osnovu operativnih saznanja imamo da je Sadik Mujota iz sela Malopoljce (Mollopolc), opština Štimlje, zajedno sa svojom terorističkom grupom izvršio više krivičnih dela terorističkih napada na području Štimlja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Evo prva crtica, koja je prva reč u njoj?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Prva reč je ubistvo Mihajlović Siniše ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači ubistvo. U toj istoj alineji stoji i ranjavanje jednog. Znači ubistvo. Šta je u sledećoj crtici, samo prva reč, ne morate ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ubistvo Janković Saše ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Takođe. Šta je u trećoj alineji?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ubistvo Aljuri Nazmije (Aluri Nazmija).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle u ovoj prilici Albanca. Šta je u četvrtoj alineji?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ubistvo Đorđević Ranka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je u petoj?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ubistvo Rešani Miftara (Reshani Miftar).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u šestoj?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ubistvo Gaši Envera (Gashi Enver).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u sedmoj?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Zadnji slučaj 10. januara, ubistvo Pržić Svetislava, policajca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta se u poslednjoj alineji kaže?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: "Sadik Mujota je sa svojom terorističkom grupom učestvovao i u paljenju kuća lojalnih pripadnika šiptarske nacionalne manjine na području sela Račak, opština Štimlje, tako da su dana 18. novembra 1998. godine oko 17.30 zapalili kuću Bitići Džemila (Xhemail Bityqi) u selu Račak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle ...

SUDIJA ROBINSON: Zaustavite se na trenutak. Koja je svrha ovog ispitivanja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa svrha je da se ustanovi da je podneta informacija o likvidaciji teroriste koji je izvršio sedam ubistava i da je on poginuo u Račku. To je policija saznala, pošto nije identifikovala sve u to vreme koji su poginuli, da je on jedan od poginulih i da je to terorista koji je izvršio sedam ubistava za koja oni znaju i, naravno, mnoga druga kričična dela. Dakle ovde je reč o informaciji o delima izvršenim od strane toga jednog koji je poginuo u Račku. Da li je uobičajeno, gospodine Jašoviću, da kad se sazna o kakvom se licu radi, daje jedna takva informacija?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa da, uobičajeno. Normalno da se daje takva informacija, na osnovu saznanja da je učestvovao u terorističkim napadima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I konačno u tabulator 16 je dat ovaj dnevni bilten koji je gospodin Najs posebno citirao, gde je šef smene, vodnik prve klase ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Cumpalović.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... napravio, jeste, belešku o raz-

govru, koju smo, u stvari, videli u onom tekstu u engleskom, koji je dala Verifikaciona misija (OSCE Kosovo Verification Mission). Dakle da li se ovde vidi već na drugoj strani, da su pobrojana sva ona lica koje je pobrojala i Verifikaciona misija?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo što piše "Dilbertsona" umesto "Gilbertsona", ali to nije važno, Mezonev i tako dalje i načelnik SUP-a Uroševac. Da li je to, u stvari, sada srpska beleška o onom istom sastanku?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa da, normalno je da načelnik Sekretarijata Uroševac, imao je pravo da obavlja razgovore na ovom nivou.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li možete da ustanovite da je ova beleška potpunija od one engleske ili kraća od one engleske? Šta od toga dvoje?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa ne znam, ja mislim da je ova potpunija na osnovu opisa ovde. Ja nisam ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je, šta je trebalo da bude funkcija ovoga vodnika prve klase koji ovo pravi? Samo da napravi belešku ili da učestvuje u razgovru?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa verovatno je ovde u razgovoru učestvovao načelnik sekretarijata i preneo je ovom šefu smene šta da ubaci u bilten pojava i događaja za taj dan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Jer ovakvi razgovori, ja pretpostavljam da se vode na većem nivou. Uglavnom načelnik sekretarijata ili on koga ovlasti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro. To piše ovde, gospodine Jašoviću, da je razgovor vodio načelnik sekretarijata. To nije sporno. Nego govorim šta je bila funkcija ovog šefa smene, da vodi

zapisnik, da napravi belešku ili je imao neku drugu funkciju?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa imao je sve ... Da u bilten ubaci sve pojave i događaje za taj dan kada je radio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Jašoviću. Da idemo onda dalje. Gospodin Najs je ovih dana posebno podvlačio nemogućnost da neko u poznim godinama bude član OVK (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves). Molim vas da uzmete ovu knjigu koju smo juče gledali, koju su izdali Albanci i da pogledate samo nekoliko primera lica koje su oni stavili u spisak svojih heroja. Ovde nije reč o Račku, nego je reč o tome da se tvrdi kako neko u poznim godinama svakako mora da je civil. Otvorite stranu 51.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, našao sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete da vidite koje je godište lice na rednom broju pet odozdo. Odnosno nema brojeva, ali peti odozdo.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Hamit, Haljita, Ladrovci (Hamit Halit Ladrovci), rođen je 1920. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A poginuo 1998. godine.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: A poginuo je 1998. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Je l' to lako ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak. Mi to još nismo pronašli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je, dakle, ako se od 98 oduzme 20, da li ostaje 78?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: 78. Od 98 ako se oduzme 20, 76.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 78, gospodine Jašoviću.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: 78.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pogledajte sada stranu 55.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Našao sam stranu 55.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Poslednji na spisku ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Iljaz Bali Hiseni (Iljaz Balli Hyseni).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koje godine je rođen?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Rođen je 1915. godine, poginuo je 1998. godine u Kačandolu (Kacandoll) ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Je li to 83 godine?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da. 1915. godina, 1998. godina, 83 godine.

SUDIJA ROBINSON: Da li je ovo dokument koji pominje članove OVK ili Albance? Šta je to?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je njihova knjiga, gospodine Robinson, koju sam ja dobio od druge strane, a koja sadrži imena, kako su oni rekli, palih heroja, znači poginulih članova UČK. Poginulih heroja ...

SUDIJA ROBINSON: Da, ali ono šta ja pokušavam da ustanovim je da li su svi ljudi navedeni u ovoj knjizi bili članovi OVK, a ne samo Albanci, tu tako kaže?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ovo je knjiga čiju ste naslovnu stranu videli. Možete da je prevedete, pošto ja prevod nemam. Imam samo albanski jezik ovde, ali ste videli da je u pitanju oznaka UČK na samoj naslovnoj strani. Evo, možemo ponovo da stavimo, a vidite i ovde da se vidi njihov grb. Veoma, veoma jasno piše da je to knjiga o poginulim pripadnicima UČK. Šta znači ovo "Fenikset e lirise"?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: "Fenikset e Lirise", to ... "Feniks slobode".

SUDIJA ROBINSON: Da gospodine Miloševiću, izvolite, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 66.
SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: 56?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 66.
SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: 66.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na trećem mestu odozgo, 1926. godište, znači 72 godine, 1998. godine je imao.
SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Marktun Lješi (Marktun Leshi).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste.
SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: 1926. godine, poginuo, 1998. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste i to je 72 godine.
SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: 72 godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da ne idemo dalje. Dakle sad vas pitam, gospodine Jašoviću, iz vašeg ličnog iskustva, da li je vama poznato da je bilo primera da su i mnogi veoma stari ljudi, a i neki veoma mladi i maloletni bili u redovima OVK?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa poznato mi je, zato što OVK nije bila legalna institucija da bi oni, kao u vojsci, uzimam primer, kao u vojsci, da može u vojsku da se ide od 18. godine. Ovde se radi da su u OVK mogli da pristupe svi sposobni, sva sposobna lica.

SUDIJA ROBINSON: Odgovorite i na drugi deo pitanja. A koja je gornja granica? Koji je najstariji pripadnik OVK za koga vi znate?

SVEDOK JAŠOVIĆ: Ovde nema pravila. Ne znam koji je najstariji, ne bih mogao da se setim koji je najstariji pripadnik OVK, ali u OVK, mislim, rekao sam, samo sposobna lica. Moguće je da ima i 70 godina, ali da je održan, očuvan, mislim tako da kažem, a ovde nema neko pravilo da ... U OVK je moglo lice da pristupi, uzimam primer, od 15 do 55 i tako dalje. Moglo je svako sposobno lice da pristupi.

SUDIJA BONOMI: Možete li da nam date ime neke veoma mlade ili veoma stare osobe koju vi znate, da su bili članovi?

SVEDOK JAŠOVIĆ: Članovi OVK. Uzeo bih primer imena, Afrim Musliju (Afrim Musliu) iz sela Belinca (Belince), da se radi o mladim momcima. Ne bih znao tačno da kažem, ali tu se radi o Afrim, njegovog brata i sad trenutno ne mogu da se setim, koji su imali negde ispod 20 godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovde smo videli u ovoj knjizi i lice koje je staro 83 godine. Gospodine Jašoviću, vi ste dobili jedan, kako ovde piše, "parcijalni prevod" izjave nekog zaštićenog svedoka koji se nalazi u tabulatoru 9 gospodina Najsa. Ja ću vam citirati samo jednu tačku iz tog parcijalnog prevoda, jer druge nam je citirao gospodin Najs. Dakle tačku 47, tabulatora 9, ali pošto je neprecizno prevedena, ja ću je pročitati sa engleskog iz tačke 47, jer u prevodu se kaže: "Jašović se 1997. i 1998. godine", a u tački 47 piše: "U 1997., 1998. i 1999.", dakle jedna godina je ispuštena u prevodu "koncentrisao na članove OVK koje je nazivao teroristima, u kraju oko Štimlja, Uroševca i selima ove dve opštine". Dakle ovde piše da ste se vi koncentrisali na to. Da li je, u stvari, to i bio vaš zadatak kao kriminalističkog inspektora, da saznate što više podataka o članovima OVK u tim godinama?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da. 1998. godine, samom pojavom formiranja štabova OVK, ja sam, u okviru svog delokruga rada, zajedno sa kolegom, imao zadatak da prikupim sva saznanja za OVK, kao što sam i ranije rekao: o njihovim aktivnostima, kretanjima, brojnom stanju, naoružanju i usmeren je operativni rad u rasvetljavanju, to jest u identifikovanju mogućih izvršilaca krivičnih dela terorističkih napada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Jašoviću.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ako više ne budemo pominjali knjigu "Pali heroji" (Heronjet e rene), želim da podsetim Pretresno veće na

ograničeni broj pitanja koja sam postavio ovom svedoku u vezi s tom knjigom, jer, naravno, ovaj svedok ništa ne zna o tome kako je ta knjiga sastavljena. Isto tako sigurno znate da kada sam ja postavljao pitanja, da ja nikako nisam prihvatio to da su svi ljudi navedeni u toj knjizi, na bilo koji način aktivni članovi OVK i ja sam to objasnio svedoku. Materijale o tome možemo da pronađemo u tabulatorima 8 i 9, mislim. Dakle, mogu se pronaći problemi koji govore o tome kakvi su problemi postojali prilikom sastavljanja te knjige i kakvi razlozi mogu da postoje za to da se neka imena nalaze u toj knjizi. Dakle, ja samo želim da kažem da ukoliko to bude ušlo u dokazni spis, da Tužilaštvo ne prihvata da su svi ljudi navedeni u toj knjizi, automatski i članovi OVK.

SUDIJA BONOMI: A šta su onda?

TUŽILAC NAJS: Pa taj dokument, naravno, daje materijal koji indicira da bi ti ljudi mogli da budu pripadnici OVK, međutim postoje i drugi razlozi zbog kojih su se ljudi našli na tom spisku. Na primer, penzije ili ljudi su želeli da budu smatrani herojima za ono šta su radili, bez obzira na to šta je to bilo. U svakom slučaju bilo bi netačno da se kaže, iako i Tužilaštvo priznaje da pokazuje članstvo nekih u OVK, da su svi bili pripadnici OVK. Osim toga, je sam već skrenuo vašu pažnju na ljude koji su identifikovani u toj knjizi i one koje je spomenuo Šukri Buja (Shukri Buja). Isto tako postoje problemi sa ona tri civila.

SUDIJA BONOMI: Vi ne tražite da se to uvrsti u spis?

TUŽILAC NAJS: Ja se ne protivim da se to uvrsti u spis. Mi smo to dali optuženom kako bismo mu pomogli, međutim to šta smo mi uradili ne znači da mi prihvatamo da je taj dokument autoritativni izvor informacija o tome ko je sve bio član OVK, a ko ne kada su umrli.

SUDIJA BONOMI: Da li je uvod ove knjige preveden?

TUŽILAC NAJS: Nije. Mislim da nije prevedena na engleski. Postoje ljudi u Sudu koji mogu da vam pomognu, uključujući i ovog svedoka, koji o tome nešto više mogu da kažu.

SUDIJA KVON: Sećam se dela svedočenja gospodina Šukri Buje i on je rekao da se nisu svi članovi OVK bavili borbenim operacijama. Neki su se bavili administrativnim stvarima i sličnim drugim stvarima.

TUŽILAC NAJS: To je tačno, ali u nedavnoj izjavi u kojoj se govori o ovoj knjizi i o drugim stvarima, to možete da pronađete u tabulatoru 7, videćete da tu stoje još neke daljnje kvalifikacije u vezi sa navođenjem imena ljudi u toj knjizi. Ako je potrebno, o tome mogu kasnije da se izvode dokazi, ukoliko to bude od kritične važnosti.

SUDIJA ROBINSON: Ova knjiga ima dosta dugačak uvod. Možda bi nam taj uvod mogao baciti neko svetlo na status ljudi čija se imena nalaze u knjizi.

TUŽILAC NAJS: To uvek, naravno, može da se prevede. Možemo to sada da stavimo na grafoskop, kako bi to svedok pročitao. Ipak, želim da objasnim da takođe postoje i neke druge knjige koje smo mi predali, koje sadrže biografije nekih od imena u ovom opštem popisu ljudi, sa fotografijama. I mi smo to proučili da vidimo da li možemo da pronađemo nekoga od one trojice ljudi za koje je rečeno da su civili, a čija se imena nalaze na našem spisku A u optužnici. I to bi naravno bilo interesantno, a moglo bi da ide u korist optuženog. Međutim, to nismo uspeli da pronađemo, niti smo uspeli da pronađemo bilo šta drugo što ide u prilog optuženom, u svim ovim drugim biografijama. U svakom slučaju, on ima sve te materijale i s njima može da radi šta želi, naravno, uz ona ograničenja koja je naveo Šukri Buja.

SUDIJA KVON: Da li je to isti materijal o kome smo govorili tokom svedočenja gospodina Stevanovića? Sećam se da smo videli nešto slično, šta ste vi obelodanili optuženom po Pravilu 68.

TUŽILAC NAJS: Mislim da jesmo. Da, mi to jesmo obelodanili u to vreme.

SUDIJA KVON: Sećam se nečega poput "Feniksa slobode" ili nečeg sličnog.

TUŽILAC NAJS: Proveriću to. Ja moram isto tako da podsetim Sud, iako smo mi to nominalno dostavili po Pravilu 68, mi smo to učinili zato što smo želeli da budemo oprezniji nego što je potrebno, a ta je knjiga, naravno, dostupna kao javni dokument.

SUDIJA ROBINSON: Uvod treba da se prevede.

TUŽILAC NAJS: Ako Sud želi, to ćemo da uradimo.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se uvod prevede.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

prevodioci: Uključite mikrofon, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Uključen je, koliko vidim. Gospodin Najs je pomenuo svedočenje Šukri Buje. Ja nemam vremena da se bavim njegovim svedočenjem, ali možete i letimičnim pregledom kroz njegovu izjavu da vidite da su oni nastojali da se imena unose restriktivno, a ne ekstenzivno. Dakle da se ne unese neko ko je tek tako poginuo, nego samo oni koji, po njegovom, odnosno po njihovim kriterijumima zaslužuju da kao borci uđu na stranice te knjige, tako da mi to daje sasvim dovoljno razloga da smatram da se ovde radi isključivo o poginulim borcima UČK, onima koji su poginuli u borbi. Uostalom, to se može naknadno ustanovljavati i dalje, ali potpuno je jasno zašto i čudi me da gospodin Najs, koji mi je inače i dostavio ovu knjigu, sada ima neke rezerve prema njoj. Ona jedino nije potpuna, sigurno. Sigurno ima još. Gospodine Jašoviću, da pokušamo da uštedimo što je moguće više vremena.

Vas je pitao gospodin Najš da li nešto znate o poseti generala Đorđevića SUP-u Uroševac. Molim vas, da li se vi sećate šta je bio general Đorđević?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa general Đorđević je bio u svojstvu zamenika ministra unutrašnjih poslova Republike Srbije. Mislim da je u to vreme bio načelnik Resora, ako se ne varam, javne bezbednosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kao načelnik Resora javne bezbednosti, da li je general Đorđević bio neposredni starešina načelnicima Sekretarijata za unutrašnje poslove u celoj Srbiji?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa normalno da je to tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad mi kažite da li ima išta neobično u tome da neposredni starešina obilazi Sekretarijate unutrašnjih poslova, posećuje Sekretarijate unutrašnjih poslova na terenu ili bi bilo neobično da ih ne posećuje?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa bilo bi neobično da ih ne posećuje ...

TUŽILAC NAJS: On je rekao da ne zna ništa o tome i rekao je da o tome treba pitati njegove pretpostavljene. Iako je sada pitanje na drugačiji način izraženo, iako nije, strogo govoreći, sugestivno, ono zapravo jeste sugestivno i to o temi o kojoj je svedok već ranije rekao da ništa ne može da kaže.

SUDIJA ROBINSON: On može da postavi to pitanje.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Rekao sam da ne znam da li je posetio tog dana Sekretarijat u Uroševcu, kada ste vi rekli. Ja nisam ... To ne znam. A uobičajeno je da on može svakodnevno da dolazi i da obiđe Sekretarijat unutrašnjih poslova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da još pređemo preko jednog od ovih tabulatora gospodina Najša, pošto je on na njega

posebno obratio pažnju. To je tabulator poslednji u ovom, u ovoj njegovoj fascikli, koji nosi oznaku 2.23 i odnosi se na izjavu Fadilja Zumberija (Fadil Zumberi), ako ja dobro mogu da pročitam njegovo ime. Oni su ga ispitivali po svim ovim izjavama koje je vama dao, odnosno navodima i vi u prilogu ovde imate i vašu informaciju na samom kraju, ako možete da je nađete, gospodine Jašoviću?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, našao sam informaciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle imate informaciju od 20. januara 1999. godine. Da li ste je našli?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, našao sam je: informacija broj 6/99 od 20. januara 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada mi recite, gospodine Jašoviću, pošto je ovo prilično velika informacija, a ovde se sada u ovoj izjavi gospodina Zumberija, koja je, kao što vidimo, uzeta 29. maja 2005. godine. Da li možete da pročitate kada je uzeta izjava? Da li vidite 29. maja 2005. godine?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, Zumberi Fadilj, dole stoji datum 29. maj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, 2005. godine, a vi ste izjavu uzeli 20. januara 1999. godine.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada mi recite, gospodine Jašoviću, da li možete da se setite okolnosti pod kojima ste uzeli izjavu, koja je, kao što vidim, vrlo detaljna, opširna i sadrži veliki broj podataka, a i ovde svedoci gospodina Najsa govore da ste se vi upravo bavili tim prikupljanjem podataka?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ja nisam našao izjavu od Fadilja Zumberija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na kraju vam je. Pokušajte da je

nađete.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Moju izjavu nemam, osim izjave koju je on dao istražiteljima ... U stvari, ovo je moja izjava na engleskom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali mora da ima i na, iza nje i na srpskom fotokopija vaše izjave.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ja imam informaciju ovu od 20. januara 1999. godine, a izjavu od Fadilja Zumberija nemam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa je li to izjava Fadilja Zumberija, ta što je imate od 20. januara 1999. godine?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa ovo je ... Radi se o tabulatoru 2.23, a ovde se radi o informaciji, gde su saznanja vezana za aktivnost OVK pružila ... Pružili informator i medicinski tehničar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa dobro. Vi ste videli da Fadilj Zumberi osporava jedan čitav niz informacija koje su sadržane u ovoj vašoj ...

TUŽILAC NAJS: Ne, ne. To nije tačan rezime i ovaj svedok, zapravo, otkriva istorijat ovog dokumenta. Svedok nam je dao dve različite verzije izvora ovog dokumenta. Ja mislim da je neko od sudija rekao da nema izjave Zumberija, tako da nije u redu da optuženi rezimira da je ovo izjava Zumberija. Ovaj dokument, šta god drugo može da bude u svetlu ovih odgovora koje smo dobili u toku svedočenja ovog svedoka, ali nije očigledno ničija izjava.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam gospodine Najs za ovu ispravku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, bojim se da je u pitanju nesporazum. Ja ne tvrdim da je ova informacija, pošto ovo i nosi naziv informacija, a ne izjava, izjava Zumberija. Ja se pozivam na izjavu Zumberija koja je data u ovom tabulatoru 2.23 i koju ja imam ovde na engleskom jeziku, piše "Zumberi Fadilj, izjavu dao 29. maja

2005. godine". Dakle pitao sam svedoka da vidi kada je on dao tu izjavu, a on u svojoj izjavi dovodi u pitanje tvrdnje iz ove informacije. Ja želim da konfrontiram njegove tvrdnje iz, o informaciji sa saznanjima svedoka o informaciji i sa podacima koje je on uneo u informaciju. A osim toga, gospodin Najs je dao i neki rezime izjave gde se pojavljuje ...

SUDIJA ROBINSON: Mislim da smo našli. Ta izjava je prvi dokument u 2.23, znači to je drugi dokument. Prvi dokument je rezime izjave. Koje je vaše konkretno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pošto svedok nema ovu izjavu Zumberija i ovaj rezime na srpskom jeziku, jer mu to nije prevedeno, a to je konfrontirano sa njegovom informacijom, smatram da bi bilo dobro da uporedi rezime koji je dao Zumberi sa stavovima iz njegove informacije i da kaže ko tu govori istinu, odnosno da on svedoči o tome šta je tu istina.

SVEDOK JAŠOVIĆ: Mogu samo da kažem nešto?

SUDIJA ROBINSON: Da.

SVEDOK JAŠOVIĆ: Medicinski tehničar, jer ovde je verovatno nastao nesporazum zato što ja i sada ne mogu da se setim imena i prezimena medicinskog tehničara, jer zaboravio sam mu ime i prezime, a tabulator 2.23, radi se o dva izvora: dva lica su mi pružila podatke - informator i medicinski tehničar, čije ime i sada ne bih mogao da se setim, zato što sam njega video svega dva-tri puta, jer ne mogu da znam da li se isti zove Fadilj Zumberi ako je on dao izjavu istražiteljima Tužilaštva i rekao da je medicinski tehničar, verovatno da se radi o tom licu koje je pružilo ove podatke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jašoviću, to šta je verovatno, nije vaše da ustanovljavate. Gospodin Najs je vašu informaciju, koja je vrlo opširna i koja sadrži mnogo podataka, konfronti-

rao sa izjavom Fadilja Zumberija koji tvrdi da nije rekao nešto šta piše u toj informaciji. Kažite vi meni gde vi u informaciji tvrdite da ste ovo saznali od Fadilja Zumberija?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa od Fadilja Zumberija, pošto lice živi u selu Račak ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte, je l' piše u vašoj informaciji da ste informaciju dobili od Fadilja Zumberija? To vas pitam.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ne piše, zato što ja mogu informaciju, kao što sam rekao, mogu da sačinim informaciju, a da ne navodim imena lica koja su pružila informaciju ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali dobro, gospodine Jašoviću, gospodin Najš tvrdi da ste vi ovu informaciju dobili od Fadilja Zumberija koji je poriče, pa vas ja pitam jeste li dobili informaciju od Zumberija ili ste je dobili od nekih drugih ljudi?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa dobio sam od medicinskog tehničara. I ja i sada ne mogu da se setim da li se on zove Fadilj Zumberi, međutim ako u toj izjavi ... Zato je i taj nesporazum nastao, jer ne mogu da se setim njegovog imena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro ...

TUŽILAC NAJS: Žao mi je što prekidam, ali ako imamo ovakav pristup dodatnom ispitivanju, treba da prekinemo stvari u korenu. 27. aprila ove godine ovaj svedok je dao, bez ikakve ograde, sledeće objašnjenje za tabulator 2.23. Rekao je da informacija dolazi od medicinskog tehničara iz sela Račak, čijeg imena ne može da se seti, ali mogao je da kaže da je taj medicinski tehničar bio oženjen ženom iz sela Petraštica (Pjetershtice), opština Štimlje, tast mu se zove Dugoli (Dugoli), koji je poginuo 28. novembra. Istražitelj je pokušao da utvrdi ove činjenice. To je bila gospođa Murta (Murta). To je bila jedina identifikovana osoba vezana za ovu informaciju koju je svedok dao 27. aprila. A da se ovaj materijal sada vezuje za neku drugu osobu, to je moguće. Moguće je da je taj materijal vezan za još neku

osobu, ali tom prilikom svedok je bio dosta konkretan. Pretresno veće će da se seti da ako pogledamo ponuđenu izjavu svedoka u tabulatoru 2.23, u poslednjem pasusu svedok iznosi sopstvenu verziju istorijata koja se poklapa sa onim što je rečeno o osobi koju je pomenuo svedok ovde 27. aprila ove godine.

SUDIJA ROBINSON: Ja shvatam vaš komentar, gospodine Najs, što se tiče pristupa dodatnom ispitivanju. Lično sam veoma zabrinut zbog načina na koji se vodi dodatno ispitivanje. Već 37 godina radim u ovom sistemu rivalske procedure na sudu i nikad nisam video da dodatno ispitivanje ovoliko dugo traje, bez obzira koliko je dugo trajalo unakrsno ispitivanje. Gospodine Kej (Kay), možda mi vi možete reći da li ste vi videli dodatno ispitivanje koje traje ceo dan ili čak dva. Ja nikad to nisam video, bez obzira na dužinu unakrsnog ispitivanja. Dodatno ispitivanje ima za cilj jednostavno da se podupre svedok, da se rehabilituje zbog nekih stvari koje su rečene u unakrsnom ispitivanju, koje su mogle da mu idu na štetu. Ja moram da se konsultujem sa svojim kolegama da vidim da li mi pravilno obavljamo svoj posao, pošto dodatno ispitivanje ne može da traje dva dana. To je zloupotreba celog procesa. Dodatno ispitivanje treba da se vodi na isti način kako bi se vodi u Škotskoj (Scotland), na Jamajci (Jamaica), u Engleskoj (England) ili u Kanadi (Canada), u zemljama u kojima se praktikuje ova vrsta rivalske sudske procedure. Ovo je zloupotreba i ja moram da se konsultujem sa kolegama tokom pauze da vidim kako da ograničimo dodatno ispitivanje.

SUDIJA KVON: Ja mislim da dodatno ispitivanje kraće traje čak i u sistemu civilnog prava.

SUDIJA ROBINSON: Hvala sudiji Kvonu (Kwon). Gospodine Kej, šta vi imate da kažete?

ADVOKAT KEJ: Jedan od problema i to je ujedno i jedno od ograničenja s kojim se suočavamo, je da gospodin Najs vrlo glatko u svom unakrsnom ispitivanju unosi svoje komentare koji nisu

usmereni direktno na svedoka, već povezuju njegove argumente i prezentiraju stvari na način koji odgovara njegovim interesima, onako kako je on to želeo da predstavi u mnogim prilikama. Ja ništa tim povodom nisam činio, ali mi je bilo očigledno da se na taj način stvari prezentuju u obliku govora, isto tako kao i u obliku ispitivanja. Mi shvatamo da postoje vremenska ograničenja i ponekad moramo da damo gospodinu Miloševiću dodatnu slobodu s obzirom na njegov položaj, ali tokom ispitivanja svedoka gospodin Milošević mora da utvrdi svoje argumente i da prezentuje stvari onako kako on misli da treba. To je on do sada i činio sa ispitivanjem svedoka. To je sve šta imam da kažem o ovome.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, gospodine Kej. Koliko vam još treba vremena, gospodine Miloševiću, po vašoj proceni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja se nadam da ću da završim pre kraja sednice, ako me ... Da me ne prekida gospodin Najs stalno, ja bih već završio, pretpostavljam.

SUDIJA ROBINSON: Sumnjam, ali želeo bih da verujem. Dajte da nastavimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne mogu sada da tražim od svedoka da čita tekst na engleskom, ali skrećem pažnju, dakle u vezi sa ovom informacijom koju je svedok priložio, a koja nosi datum 20. januar 1999. godine i koju je neko obeležio po pasusima i po paragrafima, pogledajte ovaj sažetak: jedan, dva, tri, četiri, pet, šest, sedam, osam, devet tačaka odozdo izbrojanih, nisam ni prešao na drugu stranu, a onda na drugoj još jedan, dva, tri, četiri, pet, šest, sedam, osam, devet, znači 18 tačaka i više sadrže istu frazu. Sad je čujte, gospodine Jašoviću. Govori se o ovom Fadilju Zumberiju: "On kaže da on nije bio izvor informacije". U 18 tačaka sadržanih u ovoj informaciji ili više, ja sam ih nabrojao 18, nemam vremena sve ... Ne, ima više. Evo posle ima do kraja ponovo: "Nije bio izvor informacija" i tako dalje. Prema tome ...

SUDIJA KVON: Gospodine Miloševiću, Pretresnom veću je teško da nađe taj pasus. Možete li ponovo da nam kažete?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Uzmite, uzmite prvi dokument iz 2.23, gde piše "2.23 Fadilj Zimberi, rezime izjave koju je napravilo Tužilaštvo". Onda pogledajte devet tačaka odozdo. U svih devet se tvrdi da on nije izvor informacije, a onda na drugoj strani se nastavlja još u 10 ili 12 tačaka da on nije izvor informacije. E sad ja vas pitam, gospodine Jašoviću, ako ovaj svedok tvrdi da on nije izvor informacije za bar pola ove informacije koju ste vi ovde dali, objasnite mi da li ste vi izmislili ovo šta piše u informaciji ili ste podatke dobili od izvora koji je verodostojan toliko da vi treba da ih stavite u službenu informaciju?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Činjenica je i prava je istina da sam ove podatke koje sam sačinio u ovoj informaciji, dobio od medicinskog tehničara i od informatora. Kao što sam i prošli put rekao da je informacija od dva izvora, znači od dva lica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Skrećem vam posebno pažnju da on kaže u vezi sa paragrafom 30. On kaže, pročitacu vam na engleskom, da ne bih ja pogrešio u prevodu: "U vezi pasusa 30 on kaže da uprkos onome šta je rečeno u tabulatoru 2.23, on ne zna da li su pomenute osobe bile članovi OVK". To vam je na trećoj strani vaše izjave, to je obeleženo kao tačka 30, gde se kaže: "Pored navedenih pripadnika OVK u selu Račak, nalazili su se" i onda ima dugački jedan pasus u kome ima bar tridesetak imena. Jeste li vi to izmislili, gospodine Jašoviću, ili ste dobili podatke od vašeg informatora ili bilo kakvog drugog izvora? Možete li to da mi objasnite?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Podatke nismo izmislili niti ja, niti kolega Momčilo Šparavalo, koje smo podatke dobili od medicinskog tehničara i od informatora. Za mene su podaci verodostojni i istiniti, zato što navedena lica javljaju se da su pripadnici OVK. Javljaju se i kroz druga dokumenta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Neću više da se bavim ovim. Samo sam želeo da se ukaže na kvalitet, na kvalitet ovih dokaza koje je 2005. godine uzeo gospodin Najš. Ja ne znam kako je u tom vašem sistemu koji stalno pominjete, gospodine Robinson, ali izjava da neko nije izvor podataka, nije mi jasno da može da bude suprotna tvrdnjama koje se navode u podacima.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Samo što mogu ... Da mi po instrukcijama možemo da sačinimo službenu belešku ili informaciju, a da ne navodimo izvor, to jest imena i generalije lica sa kojima smo obavili razgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitam vas u vezi sa tvrdnjom gospodina Najša, koji je išao tako daleko da kaže da je general Đorđević vršio pritisak da vi obezbeđujete ovakvu vrstu informacija. Molim vas, ima li zrno istine u tome šta tvrdi gospodin Najš?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Meni uopšte nije jasno da general Đorđević može da vrši pritisak na mene ili bilo koga da, da navodno izmislimo informacije. Ne samo general Đorđević, već bilo ko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najš je uzeo za primer tabulator, vaš, iz vašeg 1.16, gde je jedna od izjava, nije ni bitna, ali je 1.16 vaš tabulator, gde gore je neko napisao rukom "za general-pukovnika V. Đorđevića". Šta znači to?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa znači da je najverovatnije starešina organa Sekretarijata unutrašnjih poslova u Uroševcu, prosledio tu belešku ili informaciju, ne znam, da je prosledio generalu Đorđeviću, što je i normalno, jer on mora da dobije ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Jašoviću, da li sam vas ja razumeo ako zaključim da ako starešina organa nađe da je neka informacija posebno interesantna, on je šalje svojoj pretpostavljenoj instanci, a to je general Đorđević.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pored generala Đorđevića i Štabu MUP-a za Kosovo i Metohiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Jašoviću, vi ste ovde u ovim izjavama i u onome šta je govorio gospodin Najš, optuženi da ste tukli ljude. Onda vam je prezentiran neki tekst izvesnog saveta za zaštitu sloboda i tako dalje. Da li je u svim tim godinama neki savet za zaštitu sloboda, neka nevladina organizacija, neki pojedinac koji je navodno maltretiran u policiji, podneo bilo kad neku tužbu protiv vas ili protiv drugih pripadnika Sekretarijata za unutrašnje poslove u Uroševcu?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Protiv mene sigurno nije. Za ostale ne bih mogao da znam, s tim što ovde mogu da kažem da sam od samog početka svojeg rada i od tadašnjeg Sekretara za unutrašnje poslove Jusufa Karakušija (Jusuf Karakushi) dobijao nagrade i pohvale, što se može i potvrditi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tabulatoru 16, u izjavi koju je dao neko od ovih svedoka gospodina Najša, on tvrdi da ste mu pretili, da ste mu pretili da ćete mu odseći glavu, a kako se ispostavlja, posle ste ga pustili da ide. Mislim da li ima i zrno istine u tome šta je gospodin Najš naveo?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa nema istine, gospodine predsedniče. Ovde uopšte nema istine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najš je naveo da je neko bio pretučen u februaru, u februaru 1999. godine. Da li je u februaru 1999. godine postojala evropska misija posmatrača i da li je postojala Verifikaciona misija na Kosovu i Metohiji OEBS-a?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa znam da je Kosovska verifikaciona misija došla u jesen 1998. godine, a mislim da su napustili februaru meseca 1999. godine. Ne znam tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Marta 1999. godine ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ili marta ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... su napustili, gospodine Jašoviću, nisu februara.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa nisam bio siguran ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako se nije, ako se niko nije našim organima, kao što tvrdi gospodin Najs, da li su imali prilike da se žale organima Verifikacione misije ili organima monitornog misije Evropske unije (European Union)?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa imali su prilike. Ja sam to naglasio i ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pa pitam vas, pitam vas, gospodine Jašoviću ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: ... imali su prilike ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... da li ste obavješteni da se u vezi s postupcima policije bilo ko, dakle, žalio pripadnicima Verifikacione misije ili pripadnicima verifikacione misije Evropske unije?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ja za to nisam čuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jašoviću, vi ste videli sve ove dokumente i podatke, a i bili ste u SUP-u Uroševac, da li se sećate koliko je naoružanja, kad govorim o naoružanju mislim na naoružanju kao što je teški mitraljez, obični mitraljezi, automatske puške, bombe i tako dalje, pronađeno u selu Račak?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa ja sam i prošli put rekao da je pronađena velika količina u selu Račak za vreme i posle uviđaja i da je ta količina naoružanja donešena i znam da se nalazila u sali SUP-a Uroševac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je bilo sumnje da se tim naoružanjem vodila borba?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa činjenica je da se sa tim naoružanjem vodila borba, jer ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala, gospodine Jašoviću ...

TUŽILAC NAJS: Ovo je kompletno neprihvatljivo. Ovo su sve sugestivna pitanja. Ja hoću da podsetim ovaj Sud da vam je svedok rekao da nikada nije bio u Račku, mada ja mislim da jeste. Imam materijal koji podupire tu pretpostavku, a sigurno je da nam on sam može to razjasniti, ukoliko će to da ima neke vrednosti.

SUDIJA ROBINSON: To je bilo sugestivno pitanje ...

SVEDOK JAŠOVIĆ: Nisam bio u Račku ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vas pitao o naoružanju pošto je to uzeo vaš sekretarijat i tako dalje. Gospodin Najs tvrdi da su u Račku poginuli pripadnici društva "Majka Tereza" (Nena Tereze). Da li ste vi u svojoj policijskoj praksi čuli da pripadnici društva "Majka Tereza" pucaju iz teških mitraljeza, bacaju bombe i imaju automatske puške i sve to naoružanje?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ja nisam čuo da udruženje "Majka Tereza" pucaju i ubijaju i da su zaduženi sa naoružanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Jašoviću. Nemam više pitanja, gospodine Robinson.

SUDIJA KVON: Gospodine Jašoviću, postoji li zapravo udruženje "Majka Tereza", znate li to?

SVEDOK JAŠOVIĆ: Ja sam čuo za to udruženje "Majka Tereza", ali ne znam da li je postojalo to udruženje u Račku. Čuo sam ... U Štimlju znam da ima to udruženje "Majka Tereza".

SUDIJA KVON: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Jašoviću, ovim je završeno vaše svedočenje. Hvala vam što ste došli pred Međunarodni sud i sada ste slobodni.

SVEDOK JAŠOVIĆ: Doviđenja, gospodine predsedniče. Hvala svima.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, da li ćete da imate drugih dokumenata koje želite da uvedete u spis, osim onoga šta ste konkretno naveli?

TUŽILAC NAJS: Mislite iz naša dva registratora?

SUDIJA BONOMI: Imate tri registratora sada.

TUŽILAC NAJS: Tako je.

SUDIJA BONOMI: Takođe ste nudili i drugi materijal. Treba da vidimo šta želite od toga da se uvede u spis.

TUŽILAC NAJS: Da bude sasvim jasno šta želimo: ja želim da nijedan materijal koji je uveden kroz Jašovića ne bude prihvaćen pošto ne zadovoljava nikakve standarde prihvatljivosti i ukoliko taj naš zahtev uspe, onda će među našim materijalima biti malo toga šta treba da se uvede u spis, zavisno od unakrsnog ispitivanja svedoka. Međutim, ukoliko ima bilo kakve sumnje u tom pogledu, ukoliko se bude postavilo pitanje da li će neki Jašovićev materijal biti prihvaćen na ovom suđenju, onda ću ja tražiti da se sav naš materijal prihvati. Ja mislim da će Pretresno veće verovatno biti protiv mene u principu, ukoliko se, na primer, izjave uzete u skladu sa ranijim nalogima budu razmatrale, ali ja ću, bez obzira na to, podneti zahtev da se isključi sav ovaj materijal koji je predstavljen kroz Jašovića. Takođe mi je palo napamet da što se tiče prihvatanja Jašovićevih materijala, možda bi bilo bolje da napravimo pisane podneske, ali ostavljam to Pretresnom veću da odluči, a onda bismo mogli da damo kraće usmene argumente. Mislim da je ovo veoma važno pitanje i mislim

da bi bilo korisno da svaka od strana u pet do 10 da usmeno objašnjenje kada se pojave pisani podnesci, a ne samo da budu podnesci i pisani odgovori na njih ili nešto slično.

(Pretrեսno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, treba da odredimo razuman rok za podnošenje tih zahteva za svaku stranu. Imate li neku predstavu koliko bi to bilo?

TUŽILAC NAJS: Ja se nadam da ću da imam ljude koji će moći time da se pozabave odmah, ali sedam dana bi bilo razumno, a dve nedelje bi bilo optimalno.

SUDIJA ROBINSON: To je predugo. Gospodine Kej?

ADVOKAT KEJ: To je zaista predugo. Trebali bismo da se pozabavimo usmenom argumentacijom da bismo mogli da krenemo dalje. Umesto da nastavimo sa suđenjem, uvek se vraćamo na neka zakasnela pitanja, potrošimo dva ili tri dana kako bi se sve bilo na svom mestu. U međuvremenu se bavimo novim svedocima i novim pitanjima i teško je da sačuvamo tu pozitivnu energiju suđenja na taj način. Svakako smo odmah spremni za usmenu argumentaciju zato što se ovaj problem sada postavlja pred nas. Čuli smo svedočenje, ono je veoma važno, veoma relevantno svedočenje i mislim da posle svega šta smo čuli u sudnici, ukoliko svako dobije po 10 minuta za usmene argumente o prihvatljivosti materijala, to bi bilo od pomoći Pretresnom veću, da izbegnemo dalje podneske i dalje odlaganje, to je ono šta ja mislim. Što se tiče materijala za Račak, to je jedan jedini tom, jedan jedini registrator. Meni je to od velike pomoći, jer kada su materijali koji se, na primer, tiču Račka razbacani po raznim registratorima, teže je izaći na kraj s tim materijalom. Jedan registrator bi bio od pomoći i Pretresnom veću. Vi to možda već imate tako spakovano, ali mi smo sve to povezali i mislim da je to sada korisna kolekcija, kada sve dokumente imamo na jednom mestu. Možda je i to rešenje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, šta vi mislite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja mislim da se ovo ne može staviti ni u jedan sistem, ovo šta radi gospodin Najs. Vi se dobro sećate, on je predložio da se ovaj svedok sasluša, kada ja čak nisam znao da on uopšte postoji. Ja sam to prihvatio, svedok je svedočio i doneo originalne materijale nastale u vreme kada su događaji tekli. Gospodinu Najsu ste potom odobrili mesec dana pripreme za unakrsno ispitivanje da bi mogao da se pripremi, pa je onda gospodin Najs doneo od maja 2005. godine razne izjave ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ja želim vaše mišljenje o konkretnom pitanju o kome mi sada raspravljamo. Znači, da li ćemo da podnosimo argumente o prihvatljivosti materijala napismeno ili samo usmene argumente.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja se, gospodine Robinson, kategorično protivim podnošenju napismeno argumenata. Smatram da je normalam postupak i normalna procedura da se za vreme ispitivanja svedoka predoče dokazni predmeti, prihvate ili odbace, svejedno, ali to je normalna procedura. I da vam odmah kažem, nikakve pismene podneske o tim dokumentima pisati neću.

SUDIJA ROBINSON: U mom sistemu se tako radi. Ja razumem da je u sistemima kao što je evropski, se dokumenti uvode na kraju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Onda u vašem sistemu vi možete da uradite kako želite.

SUDIJA ROBINSON: Ono šta moramo da odlučimo je koji je najbolji način rešavanja stvari u vezi sa ovim konkretnim okolnostima.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Odluka Pretresnog veća je sledeća: ako Tužilaštvo želi da dostavi pisani podnesak sa svojim argumentima o dokaznim predmetima, to može da učini, ali to mora da učini do ponedeljka, a u sredu sledeće nedelje imaćemo usmenu raspravu o tom pitanju. Ako gospodin Kej želi da dostavi odgovor, on to može to da uradi, ali nama obavezu da to učini, a onda ćemo imati kratku usmenu raspravu sledeće nedelje u sredu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A šta je sa svim ovim dokumentima i dokaznim predmetima koji su uneti u toku svedočenja generala Stevanovića? Tu ima nekih 17 fascikli dokumenata. Ja se bojim da će potpuno da se izgubi veza s njegovim svedočenjem i uopšte to odvajanje svedočenja svedoka od dokumenata kojim se potkrepljuje njegovo svedočenje, pravi prilično veliku konfuziju i otvara mogućnost, otvara mogućnost brojnih nesporednosti. Evo, na primer, maločas je gospodin Kej rekao da ima jedna fascikla o Račku. Tačno. To je u dokumentima gospodina Najsa. U dokumentima generala Stevanovića ima još dve fascikle o Račku i tako dalje. Ima veoma mnogo dokumenata koji su prošli, o kojima se ovde svedočilo, o kojima ste vi rekli da ćete naknadno raspravljati.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću. Imate pravo. Ne želimo da protekne previše vremena između svedočenja i prihvatanja dokaznih predmeta koji se odnose na to svedočenje. Imamo to na umu. Ali ono šta odlaže naše razmatranje dokaznih predmeta gospodina Stevanovića jeste prevod argumenata koje su dostavili vaši saradnici. Nadamo se da ćemo sledeće nedelje moći to da rešimo, a sada idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ko je vaš sledeći svedok?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Sledeći svedok je general Božidar Delić.

SUDIJA ROBINSON: O kojim će stvarima on da svedoči?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: General Delić će svedočiti o svim akrivnostima Vojske Jugoslavije pod njegovom komandom, a za vašu informaciju, on je komandovao vrlo značajnim jedinicama od oko 14.000 ljudi, koji su kontrolisali nekih 140 kilometra državne granice i nekoliko gradova u dubini, kao i, naravno, mnoštvo sela koje spada u region tih gradova i odnosi se na sve događaje koji su bitni u 1998. i 1999. godini.

SUDIJA ROBINSON: Vi ćete svakako da imate na umu da iskaz mora da bude relevantan za navode optužnice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam u vidu, gospodine Robinson, da je gospodin Najs u toku brojnih ispitivanja i svojih tvrdnji, ovde govorio o nekoj šemi ponašanja Vojske Jugoslavije i policije Srbije, ali, zasada, će govoriti samo o Vojsci Jugoslavije. Mislim da je veoma važno da se vidi kako je ta šema ponašanja izgledala, kako se Vojska Jugoslavije ponašala, šta je Vojska Jugoslavije radila za sve to vreme, da bi se videlo da, u stvari, sve ono šta gospodin Najs, kad upotrebljava reč "*pattern*" (obrazac) i kad govori o aktivnostima vojske, nije tačno. A imaćete priliku i da vidite u kontinuitetu šta je vojska radila.

SUDIJA ROBINSON: Znači dokazi o obrascu ponašanja se možda neće nužno odnositi na konkretne incidente u optužnici?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Odnosiće se i na konkretne tvrdnje, incidente i tako dalje i na ukupno ponašanje vojske, jedinice pod njegovom komandom za sve ovo vreme o kome on svedoči i koje je relevantno za ovo šta gospodin Najs tvrdi, jer ne može se dalje skrivati

iza nekakvih uopštenih fraza o tome šta je i kako je neko radio, ako postoje sasvim konkretni podaci šta je i kako se postupalo u Vojsci Jugoslavije.

SUDIJA ROBINSON: I poslednje pitanje: njegov iskaz će, znači, biti ograničen na pitanje obrasca ponašanja vojske?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne samo to, nego i na konkretne događaje i njegova saznanja o ukupnom stanju na Kosovu i Metohiji, odnosno saznanja koje jedan komandant tako velikog dela trupa ima ili može da ima, dakle na sve one događaje koji se povezuju sa tvrdnjama gospodina Najsa i njegovih svedoka, naravno.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Kej, možete li da nam budete od pomoći? Možda je to nemoguće, međutim ja sam pokušao da utvrdim koji su dokazi do sada izvedeni o aktivnostima 549. motorizovane brigade, jer izgleda da je to relevantna brigada. I, dakle, dokazi koji se odnose na bilo koji specifični događaj kojim se optuženi tereti u optužnici. Možete li mi kažete da li ima takvih dokaza, jer ja do sada to nisam uspeo da pronađem?

ADVOKAT KEJ: Ne mogu sada napamet da odgovorim, zato što se u optužnici stalno spominju srpske snage, kao što znate. Prema tome, moramo to malo detaljnije da pogledamo. Mi kad smo prolazili kroz dokaze, nismo to pronašli kao specifični detalj.

SUDIJA BONOMI: Ali ja sam pronašao da se to spominje u vezi sa događajima koji nisu u optužnici, ozbiljnim događajima, ali događajima koji nisu u optužnici. Ipak, ako budete mogli da budete od pomoći kasnije, biću vam zahvalan.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, pre nego što svedok uđe u sudnicu, iako to, naravno, nije odgovornost svedoka, međutim moram da kažem kakva je situacija sa dokumentima. Dobili smo indeks sa 629 dokumenata. Ima čak i 629(A). Znači ima ih čak i više od 629. Više ih je

nego što ih je doneo Stevanović. Koliko smo mi uspeli videti, nijedan od tih dokumenata nije naveden na popisu po Pravilu 65ter, popisu dokaznih predmeta. Raspitali smo se da vidimo da li se uopšte kaže da je nešto od toga bilo tako navedeno. Na tom popisu izgleda da ne. Taj je materijal nama prvi puta dostavljen na BHS-u 14. juna. Gospođa Diklić (Diklich) je morala da organizuje kopiranje i skeniranje svog tog materijala zbog formata tog materijala. Od tada, svakoga dana dobijamo prevode, tako da je sada 269 dokumenata prevedeno na engleski, a 310 još nije. Ja bih naravno sada mogao da iznesem dokumente o tome da se sav taj pisani materijal mora izuzeti iz spisa, budući da krši sve vaše ranije odluke. I to bi bilo pogotovo privlačno, imajući na umu koliko vremena optuženi uzima za izvođenje svojih dokaza, imajući na umu granicu od 150 dana za dokazni postupak Odbrane. Međutim, ja priznajem i znam da u tim dokumentima ima i dokumenata na koje ja želim da se oslonim. Do sada sam uspeo da procenim neke od njih i ja ću sigurno želeti da koristim neke od dokumenata u unakrsnom ispitivanju. U vezi sa ovin svedokom, ja bih svakako želeo da Pretresno veće ima na umu poteškoće sa kojima smo mi suočeni i te će poteškoće da postanu očigledne u vezi sa nekim dokumentima, ako ne budu prevedeni u vreme kada svedok bude o njima govorio. Mi smo, kao i sa svim drugim svedocima, učinili sve šta možemo kako bismo pomogli u prezentaciji tog materijala, međutim ono šta mi možemo da učinimo, ima granica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, koje je vaše objašnjenje za te dokumente koje nameravate da uvrstite u spis, a koji nisu navedeni na vašem popisu dokaznih predmeta po odredbama po Pravilu 65ter?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, moje objašnjenje je, pre svega, činjenica da sam ja imao izuzetno kratko vreme da dostavim sve dokumente na prvobitnom popisu, a drugo objašn-

jenje je da uopšte nije neuobičajeno i da je i gospodin Najs dostavljao mnoge dokumente naknadno u toku svog ispitivanja. A što se tiče ove tvrdnje da je dobio 14. juna, ja tu ne mogu ništa da vam pomognem, osim da vam kažem da su svi dokumenti, odnosno svi dokazni predmeti koji idu uz svedočenje generala Delića, dostavljeni 20. aprila. To znači pre dva meseca.

SUDIJA ROBINSON: Da li vi potvrđujete to da nijedan od tih dokumenata nije bio na popisu po Pravilu 65ter?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To ne mogu da potvrdim, jer nisam bio u prilici da upoređujem sve te podatke, ali sam vama skrenuo pažnju da su mi nedostupne mnoge arhive i da su moji saradnici tek u toku jednog vrlo dugog perioda vremena uspevali da dođu do određenih dokumenata koji su relevantni za predstavljanje ovde. Prema tome, tada kada su dolazili do tih dokumenata, tada su im postajali dostupni, a svi su, dakle bez ijednog izuzetka dostavljeni 20. aprila.

(Pretresno veće se savetuje)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu li još nešto da dodam, gospodine Robinson?

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Želim samo da dodam da veliki broj ovih dokumenata kancelarija gospodina Najsja ima, jer ih je general Deliće njima dostavio kao ekspert u *Predmetu Haradinaj*.

SUDIJA ROBINSON: Ja vidim da su vam poznati svi standardni argumenti, gospodine Miloševiću. Gospodine Najs, možete li da komentarišete to šta je rekao gospodin Milošević, da su dokumenti predati ili poslani još 20. aprila?

TUŽILAC NAJS: I te kako to mogu da komentarišem. To je jedna od tri stvari koje sam hteo da vam kažem. Dokumenti su možda poslani

Sekretarijatu (Registry), ali nijedan od njih mi nismo dobili do prošle nedelje. Druga stvar koju sam želeo da kažem je da kad se ovakve količine dokumenata dostavljaju, kad optuženi dostavlja ovoliku kolekciju dokumenata, on zadržava kontrolu nad njihovim predavanjem nama sve do poslednjeg trenutka, tako da mi ne dobijamo nužno kompletnu kolekciju, nego samo ono šta je on dao odobrenje da nam se da. Naravno, možda ima proceduralnih razloga za takve stvari i mi razumemo da on želi iz čisto taktičkih razloga da učini takve stvari sa nekim od tih dokumenata. Međutim, ako su ti materijali bili ovde u aprilu, da su nam oni predati, mi bismo onda mogli da počnemo da radimo na njima, jer mi imamo ovde ljude koji čitaju BHS. Mogli smo da započnemo proces analiziranja tih materijala, jer i broj članova mog tima je ograničen. I poslednja stvar koju sam hteo da kažem: gospodin Sakson (Saxon) se malo detaljnije pozabavio ovim dokumentima i on je identifikovao nekoliko njih, a možda ih ima i više koji imaju pečat koji indicira da je Vojska Jugoslavije te dokumente dostavila ovom optuženom u oktobru 2002. godine, znači pre skoro tri godine. To su stvari koje sam želeo da istaknem.

SUDIJA ROBINSON: To delimično izgleda da potvrđuje ono šta ste rekli, gospodine Miloševiću, da mnogi od dokumenata vama nisu bili dostupni. Ipak, odluka Pretresnog veća je sledeća: gospodine Miloševiću, vi morate nama da dostavite pisani zahtev do sutra za uvrštenje svih tih dokumenata u spis, svih dokumenata koje želite da ponudite na uvrštenje. Dakle, morate da dostavite pisani podnesak da se ti dokumenti dodaju popisu dokaznih predmeta i to sa objašnjenjem zašto ih treba dodati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, u vezi ovoga šta je rekao gospodin Najs o taktici, da vam odmah kažem da nemam nikakvu taktiku zadržavanja dokumenata. Od momenta kada se dokumenti predaju, u Registru, svaki dokument je dostupan i kancelariji gospodina Najsa ili može biti dostupan. Nikad nisam dao nikakav zahtev da se neki dokumenti zadrže i da se ne predaju, da

se ne predaju njegovoj kancelariji. Pitanje je kojom brzinom oni to rade: da li to rade tek kad prevedu ili im daju i neprevedene dokumente. To su stvari potpuno izvan mojih ruku. Ali evo sad ponavljam i to može da važi za sve, sve šta je predato Registru, može se odmah dati kancelariji gospodina Najsa, jer nemam nikakve potrebe da nešto zadržavam ili odlažem u pogledu predavanja, a što se tiče ovog vašeg zahteva da pismeno tražim da se uvedu dokumenti ...

SUDIJA ROBINSON: To nije naš zahtev. To nije zahtev. To je naređenje, nalog Pretresnog veća. Ukoliko želite da se koristite tim dokumentima, morate pisanim putem da zatražite da se ti dokumenti dodaju popisu dokaznih predmeta, jer vi flagrantno kršite naša pravila i to ne po prvi put. U međuvremenu nastavićemo sa saslušavanjem svedoka, ali do sutra morate da dostavite pisani zahtev za dodavanje svih tih dokumenata na popis dokaznih predmeta i to uz objašnjenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja sam shvatio da je predavanjem dokumenata i njihove liste, to učinjeno. Dakle da je to šta vi sada tražite ispunjeno predavanjem dokumenata povezanih sa svedočenjem ovog svedoka.

SUDIJA ROBINSON: To neću da komentarišem. Vi ovde naš postupak izvrgavate ruglu. Pozovite svog svedoka. Slušaćemo svedoka danas, ali od sutra, bilo koji dokument kojim želite da se poslužite mora da bude uvršten u pisani zahtev da se dokument uvrsti na spisak dokaznih predmeta i to uz objašnjenje zašto. Gospodine Kej?

ADVOKAT KEJ: Časni Sude, samo jedna stvar, kako bih vam bio od pomoći. Radi se o nečem sasvim drugačijem. 549. motorizovana brigada, svedok K-41 je opširno svedočio u septembru 2002. godine, mislim da je to bio 6. septembar, o operacijama te brigade u području Prizrena, Orahovca (Rahovec) i Suve Reke (Suhareke) i to je Tužilaštvo koristilo u vezi sa paragrafom 54 optužnice: "Krivična odgovornost po članu 7(1)" i isto tako paragraf 55. Evo govorim

vam sada dok tražim, tu je i paragraf 56: "Pitanje rasprostranjenog i sistematskog karaktera" se tu, naravno, pojavljuje. Paragraf 66 "lokaliteti ubijanja". To se sve nalazi u onoj posebnoj tabeli Tužilaštva. Budući da je to iz područja Orahovca i Suve Reke, možda je to jedna od onih jedinica na koje Tužilaštvo misli kad koristi ovu uopštenu frazu "srpske snage".

SUDIJA BONOMI: Međutim ja pokušavam da ustanovim konkretnu vezu između te vojne sile, odnosno te brigade spomenute u svedočenju i konkretnog lokaliteta zločina, a tu vezu nisam uspeo da uspostavim. Ja shvatam ovo šta vi kažete i vidim ovde šta je rekao K-41.

ADVOKAT KEJ: Sećam se da je Mezonev (Joseph Omer Michel Maisonneuve) spomenuo tu brigadu i jednog konkretnog generala i rekao nešto o svojstvima tog generala. Nije da se ja sećam svega, pa tako i ovoga, nego sam jednostavno to gledao nedavno u vezi sa jednom drugom stvari.

SUDIJA BONOMI: Da, izgleda da ste vi identifikovali upravo ona dva glavna svedoka koja sam i ja identifikovao.

ADVOKAT KEJ: Evo, gospođica Higin (Higgins) je pronašla kada je svedočio Mezonev, 29. maj 2002. godine. On je tada svedočio o tome.

SUDIJA BONOMI: Hvala, gospodine Kej.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se svedok uvede u sudnicu.

TUŽILAC NAJS: Samo još jedna sitnica. Dok čekamo da svedok uđe, a u svetlu onoga šta je maločas rečeno, mi ćemo dokumente koji idu uz jednog od sledećih svedoka, Bulatovića, koji će da donese još i više dokumenata, tražiti da ih dobijemo što je moguće ranije, kako bismo mogli da ih pregledamo što je moguće ranije. A u vezi sa ovim

drugim pitanjem koje je zanimalo časni Sud, u zoni te odgovornosti je i Bela Crkva (Bellacerke).

SUDIJA ROBINSON: Molim svedoka da pročita svečanu izjavu.

SVEDOK DELIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, sedite. Možete da počnete sa ispitivanjem, gospodine Miloševiću.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobar dan, generale.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Dobar dan, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, molim vas da kažete gde ste rođeni, da se ukratko predstavite, odnosno u najkraćem, predstavite se.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Poštovana gospodo sudije, poštovana gospodo, ja sam DeliĆ, Nikole, Božidar, general-major Vojske Srbije i Crne Gore. Rođen sam 20. februara 1956. godine u okolini Đakovice (Gjakove), na Kosovu i Metohiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite ukratko vaše kretanje u službi i vaše obrazovanje.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pored Vojne akademije koju sam završio 1977. godine, završio sam i Komandno-štabnu školu Vojske Jugoslavije i Školu nacionalne odbrane Vojske Jugoslavije. Znači po obrazovanju ... Moje je obrazovanje u nivou doktora nauka u oblastima strategija, operatika i taktika. Bio sam i predavač, načelnik katadre taktike Vojne akademije i imam nastavno zvanje docenta u predmetu taktike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. Šta ste bili tokom

rata na Kosovu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Tokom rata na Kosovu bio sam komandant 549. motorizovane brigade koja je locirala u garnizonima Prizren i sa jednim bataljonom koji je bio detašovan u garnizon Đakovica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, imate pored sebe kartu. Budite ljubazni, pokažite vašu zonu odgovornosti.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Na ovoj karti je ucrtana moja zona odgovornosti. Ovde, jednim delom se ne vidi, ali moja zona odgovornosti, znači, počinjala je od karaule Morina (Morine) na državnoj granici Savezne Republike Jugoslavije ...

TUŽILAC NAJS: Ja ništa ne vidim, osim ako mi to ne prikaže audio i video kabina.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se to učini.

TUŽILAC NAJS: Hvala.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Moja zona odgovornosti na državnoj granici između Savezne Republike Jugoslavije i Republike Albanije (Albania) je karaula Morina, zatim državnom granicom, znači, do tromeđe Savezne Republike Jugoslavije, Republike Albanije i Republike Makedonije, zatim državnom granicom između Republike Makedonije i Savezne Republike Jugoslavije sve do vrha Peskovi na planini Šari (Malet e Sahrrit). Od vrha Peskovi na planini Šari, prevoj Prevalac (Prevallac), planina Ošljak, zatim tromeđa Žar planina, Bukova glava, zatim istočno od Suve Reke, Rejčevsko brdo, zatim prevoj Dulje (Duhel), Lužnica (Luzhnice) i, znači, na severostoku do Klečke (Klecke), znači za oko jedan kilometar, zatim istočno od Mališeva (Malisheve) za oko dva kilometra, dolinom, dolinom reke ... Do Belog Drima (Drini i Bardhe), zatim dolinom Dečanske bistrice (Bistrica e Deqanit), ovde do Ljubarde (Lumbardh), sela Ljubarde, pored Radonjičkog jezera (Liqeni i Radoniqit), Erečka

suka i ponovo karaula Morina na državnoj granici između Savezne Republike Jugoslavije i Republike Albanije. Ovo šta sam sada pokazao je mirnodopska zona odgovornosti. U ratu je postojala i ratna zona odgovornosti koja je obuhvatala znatno manju površinu od ove koju sam sada pokazao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, koji gradovi i naselja, govorim samo o velikim gradovima i naseljima, spadaju u vašu zonu odgovornosti i mirnodopsku i ratnu, odnosno spadali su?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači pored Prizrena gde se nalazila komanda moje brigade, znači tu je još, znači, Dragaš (Dragash), Suva Reka, Orahovac, Đakovica. S tim da je u Đakovici locirala i druga jedna brigada, tako da, što se tiče nadležnosti nad Đakovicom, ja od 1997. godine nisam imao nadležnosti, iako se ona nalazila u mojoj zoni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li ste vi u toku čitave 1998. godine i do sredine juna 1999. godine bili na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, celo vreme tokom 1998. godine i 1999. godine bio sam na Kosovu i Metohiji, ako se izuzme da sam, možda na dva meseca boravio po ... Preko vikenda, znači u Beogradu kod svoje porodice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad kažete "na dva meseca", to treba da razumemo u razmacima od dva meseca nekad boravili samo za vikend da obiđete porodicu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, da. Tako. Znači otprilike na svaka dva meseca po dva do tri dana kod svoje porodice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. Dakle za sve to vreme koje ste vi bili i komandovali vašom brigadom, čiju ste zonu odgovornosti sada opisali, šta se dešavalo na Kosovu i Metohiji i te 1999. godine i pre toga, 1998. godine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde, ako se uzme, posebno ako se

uzme 1998. i 1999. godina, posebno u 1998. godini, došlo je, znači, do eskalacije terorističkih aktivnosti. Iako je terorizam, znači, jedna specifičnost koja je ... I teror koji je vekovima prisutan na Kosovu i Metohiji, znači posebno 1998. godina je bila karakteristična, jer je broj napada na civile, pripadnike Ministarstva unutrašnjih poslova ili vojsku eskalirao i on je negde do 30. novembra iznosio ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Deliću, da li vi čitate iz nekog dokumenta?

SVEDOK DELIĆ: Ovo je, da kažem, jedan moj podsetnik koga sam u hotelu ovih dana pisao, ali u njemu samo mogu da budu i samo su ... Ako želite da pogledate, neki datumi, a mogu i da ga ne koristim.

SUDIJA ROBINSON: Kada ste pisali te beleške?

SVEDOK DELIĆ: To je u poslednjih 10 dana.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Ako vam to pomaže, možete da kristite te beleške koje ste napravili.

SVEDOK DELIĆ: Hvala.

TUŽILAC NAJS: Možda se to pitanje neće ni pokrenuti, ali pretpostavljam da ćemo mi moći da pogledamo te beleške ukoliko budemo želeli.

SUDIJA ROBINSON: Ukoliko to nisu beleške lične prirode, ne vidim zašto ne biste mogli da ih pogledate.

SVEDOK DELIĆ: Nema nikavih problema. Dok je 1997. godine, po

mom sećanju bilo oko 70 terorističkih napada za celu godinu, znači, do 30. novembra 1998. godine bilo je negde oko 1.470 napada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad ste ukazali, generale, na jedan nagli porast terorizma u 1998. godini i na jednu naglu eskalaciju. Vi ste bili tamo, zbog čega je došlo do eskalacije terorizma na Kosovu 1998. godine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: 1998. godine, ako bismo gledali, znači, to po mesecima, znači mesec januar i februar za te prilike kakve su vladale na Kosovu i Metohiji, bili su uobičajeni. Bilo je nekoliko napada, ali od meseca marta došlo je do, posebno do velikog broja napada na civile, velikog broja napada na pripadnike MUP-a, a što se tiče Vojske Jugoslavije, napadi na Vojsku Jugoslavije vršeni su samo na državnoj granici tih prvih meseci, dok napada na vojsku u dubini teritorije, znači na objekte vojske i na kasarne u to vreme nije bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, ko je vršio te napade?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Već ranije, znači početkom još devedesetih godina pojavila se jedna ... Znači, iako su terorističke grupe prisutne, znači na Kosovu, sa različitim ideologijama, ali uvek sa jednim ciljem još od Drugog svetskog rata, negde devedesetih godina pojavila se jedna organizacija koju mi zovemo OVK, mada joj to, taj prvi deo imena ne odgovara, ili na albanskom ona se zvala "Ushtria Clirimtare e Kosoves" ili "Oslobodilačka vojska Kosova".

SUDIJA ROBINSON: Generale, niste odgovorili na pitanje gospodina Miloševića: zbog čega je došlo do eskalacije terorizma 1998. godine? Da li možete da nam objasnite zbog čega?

SVEDOK DELIĆ: Mogu da objasnim, s tim što će to zahtevati, ovaj, nešto više vremena. To je ...

SUDIJA ROBINSON: Vrlo kratko.

SVEDOK DELIĆ: Morali bismo, znači, da se vratimo negde na 1995.

godinu, na Dejtonski sporazum (Dayton Accord). Albanska delegacija je očekivala da će i ona biti pozvana na ... U Sjedinjene američke države (United States of America) i da će na tim razgovorima biti postavljeno i albansko pitanje. Međutim, to se nije desilo. Iako je albanska delegacija bila prisutna, njoj je račeno da se u Dejtonu (Dayton) raspravlja samo o rešavanju problema sukobljenih naroda, znači u Bosni, a da oni, znači, nisu u sukobu i da se ... Da praktično na tim pregovorima za njih nema mesta. Mislim da diplomata iz Stejt departmenta (US Department of State) koji je to saopštio da se zove, ako se dobro sećam, Robert Perin (Robert Perrin). To je, na neki način, bilo i svojevrsno zeleno svetlo da se na Kosovu stvori kriza, tako da od 1995. godine, znači, naglo, znači, raste broj terorističkih napada. A već sam rekao da je 1997. godine bilo oko 70 napada, a 1998. godine već 1470. Jednostavno želelo se prisiliti međunarodnu zajednicu da se okrene tom navodnom problemu Albanaca na Kosovu i Metohiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, šta vi, najkraće, zaista u najkraćem znate o toj koju ste sada pomenuli, organizaciji UČK?
SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: UČK ili OVK je jedna teroristička skupina sa vrlo čudnom, znači, ideologijom. O tome su čak govorili i određeni međunarodni zvaničnici. Njezina, njezinu, da kažem, politiku ... Njezinu ideologiju stvorio je jedan ilegalni pokret sa početka osamdesetih godina, tačnije, negde od 1982. godine, 1983. godine koji se zove Narodni pokret Kosova (Levizja Popullore e Kosoves) ...

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Pre nego što nastavimo dalje, ovo šta govori svedok prilazi granici gde njegovo svedočenje može da se nazove veštačenjem. Naravno, mi nismo dobili nikakav izveštaj, ali što se tiče ovih poslednjih primedbi koje nisu, zapravo, detalji, Pretresno veće treba više da zanima, što se tiče ovog svedoka, koja je njegova osnova za ovako jasno izraženo mišljenje. Ja ne želim da obavezno Pretresno veće strogo ograniči njegovo svedočenje, ali ukoliko ćemo

slušati ovakve stvari, trebalo bi da znamo iz kojih izvora on govori.

SUDIJA ROBINSON: Što se mene tiče, ja ne smatram da je ovo veštačenje i ne bih želeo da zaustavim svedočenje po tom osnovu. Nastavite.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ta teroristička grupacija, rekao sam već, čudne ideologije, za koju bi se moglo reći da je imala praktično dva pravca: znači to je fašističko-staljinistička ideologija, jer jedan deo te skupine činili su ostaci i naslednici fašističke ideologije još iz Drugog svetskog rata, naslednici onih ljudi koji su pripadali SS diviziji Skender beg (SS divizioni Skenderbeu), balistima (Ballistet) i toj grupaciji, a drugi su bili ti tvrdi staljinisti koji su ... Koje je podržavao još Enver Hodža (Enver Hoxha), a kasnije nastavio da podržava Sali Beriša (Sali Berisha). Takva ... To je, znači, bila ta grupacija i to je bila ideologija Oslobođilačke vojske Kosova ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je, da li je OVK iza sebe imala bilo kakvu političku partiju ili politički pokret?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači OVK nije imala političku partiju. Taj pokret ili, kako su ga zvali, Narodni pokret Kosova, NPK, koji je nastao od lica koja su, posle pokušaja rušenja ustavnog uređenja iz 1981. godine, pobešla u Švajcarsku (Switzerland) i u Nemačku (Germany), oni su, znači, stvorili taj Narodni pokret Kosova, a on je sledbenik, znači, fašističke organizacije "Bali Kombetar" (Balli Kombetar).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li je na Kosovu i Metohiji osim UČK postojala i neka druga teroristička organizacija?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Postojalo je, znači, na Kosovu više terorističkih grupa, međutim postojala je i jedna organizacija koja se zvala FARK, Forcat ... na albanskom bi to trebalo da glasi *Forcat e Armatosura e Republikes se Kosoves*. To je, ta oružana formacija pojavila se juna 1998. godine na Kosovu. Provela je na Kosovu oko tri meseca i pojavila se ponovo 1999. godine. Tu oružanu formaciju ...

Ona pripada onoj ilegalnoj "Vladi Republike Kosova" na čijem je čelu bio Bujar Bukoši (Bujar Bukoshi). Te jedinice je formirao ministar odbrane u toj ilegalnoj vladi, Ahmet Krasnići (Ahmet Krasniqi) koji je, mislim, ubijen u Albaniji 23. septembra 1998. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, kakva je razlika između UČK i FARK-a? Kakvi su im bili ciljevi?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Što se tiče ciljeva, ciljevi su im bili isti, identični, znači rušenje ustavnog uređenja Savezne Republike Jugoslavije i odvajanje teritorije Kosova i Metohije, s tim što je nastup u određenim momentima bio različit: OVK je poznavala samo brutalnu silu i nju je primjenjivala prvenstveno, znači, prema svojim sunarodnicima koji su mislili drugačije i prema Srbima i ostalim nealbancima na Kosovu i Metohiji. S druge strane, Rugovin (Ibrahim Rugova) FARK, znači Rugova je sa jedne strane zagovarao mirno razrešenje kosovskog problema na dugi rok, a sa druge strane, preko svoga ministarstva, ilegalnog Ministarstva odbrane, još od devedesetih godina zagovarao je vojno organizovanje i takođe pripremanje za oružanu pobunu na Kosovu i Metohiji. Ako mogu još da kažem da je 1993. godine prvi ministar odbrane u toj ilegalnoj "Vladi Republike Kosova", Hajzer Hajzeraj (Hajzer Hajzeraj) sa svojim istomišljenicima napravio prvi plan za oružanu pobunu na Kosovu i Metohiji koji je podrazumevao da se na Kosovu, znači ... Da se u Albaniji prikupi naoružanje, a da se na Kosovu formira 100 vodova i 200 četa, da se formira nekoliko brigada i da one budu grupisane u dva korpusa i to, znači, u metohijski korpus i u kosovski korpus.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, na osnovu njihovog delovanja, njihovih aktivnosti, njihovih ponašanja, da li je to bila teroristička organizacija ili možete da je kvalifikujete na bilo koji drugi način?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Van svake sumnje Oslobođilačka vojska Kosova je smatrana i po svim merilima može se smatrati terorističkom organizacijom. Već sam rekao, znači, da je njezino tako brzo

širenje, znači, na Kosovu rezultat što je to bila, znači, primena brutalne sile ili kako mi kažemo "strategija kalašnjikov (kalashnikov)". Ovu organizaciju su nazvali terorističkom i određeni međunarodni zvaničnici. Mislim da gospodin Gelbard (Robert Gelbard), izaslanik Stejt departmenta za Balkan, da je februara, ako se dobro sećam, to je bilo 22. februara 1998. godine u Prištini rekao da je OVK nesumnjivo teroristička organizacija i da, znači, Sjedinjene američke države oštro osuđuju terorističke aktivnosti ove organizacije. Ovo je rekao, znači, na sastanku sa albanskim predstavnicima. Znam da je sigurno tu bio Ibrahim Rugova i još jedan broj, znači, najvažnijih albanskih političkih lidera.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li je vaše iskustvo iz ovog vremena, govorim o 1998. godini i 1999. godini, kada je reč o oružanim aktivnostima ove organizacije, bilo isključivo sukob sa terorizmom ili bilo šta drugo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Po svemu onome šta se dešavalo direktno na terenu, po svemu tome šta sam ja lično doživeo, jer sam i rođen na teritoriji Kosova i Metohije, dobro poznajem mentalitet i albanskog naroda. Po svemu, to je bilo, znači, to je bio sukob sa terorizmom i sa terorom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Najkraće, zašto su se oni, zašto su se oni borili?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Teroristi su se, ako bih u najkraćem trebalo da dam, znači odgovor na to pitanje, borili su se za odvajanje teritorije Kosova i Metohije i njegovo pripajanje teritoriji Republike Albanije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Generale, vi ste doneli video snimak sa zakletve pripadnika UČK iz okoline Đakovice koji datira, juli 1998. godine. Da li možemo da vidimo taj snimak i da li možete da identifikujete osobe koje se na njemu nalaze? To je tabulator 1.

SUDIJA ROBINSON: Da, pustite sada video snimak.

(Video snimak)

Hajdin Abazi: "Ja, pripadnik Oslobodilačke vojske Kosova, u ime naroda i budućnosti dajem svečanu zakletvu da ću biti veran borbi za slobodu i biti čvrst do kraja i spreman da dam svoj život u svakom trenutku za slobodu Kosova i svih okupiranih teritorija do njihovog konačnog ujedinjenja sa Albanijom."

SVEDOK DELIĆ: Ovo je zakletva OVK u okolini Junika (Junik), opština Đakovica. Čovek koji čita zakletvu je Hajdin Abazi (Hajdin Abazi), sa nadimkom Ljum Hadžiju (Lum Haxhiu). Nastavnik je po zanimanju i rođen je u okolini Gnjilana (Gjilan). 1998. godinu proveo je u Juniku kao neka vrsta portparola jedinica u operativnoj zoni Dukadžin (Dukagjin). Pripadnici se zaklinju, znači, da će se boriti do poslednje kapi krvi, odnosno do ujedinjenja sa Republikom Albanijom.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, dakle ovde 1998. godine, ja sam hteo samo da vidimo tu poentu vezanu za cilj o kome sam vas pitao, dakle ujedinjenje sa Republikom Albanijom i to se ovde vidi na njihovom snimku. Molim vas da vidimo sad sledeći snimak na kome se vidi ista ova ličnost, takođe iste godine, dakle ti koji idu za ujedinjenje sa Albanijom, u jednom drugom ambijentu. Molim sledeći prilog.

(Video snimak)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' ovo isti mesec, znači juni 1998. godine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Kraj maja ili početak juna. Da, ovde se ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' to taj isti čovek?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde se vidi, znači, znači to je Hajdin Abazi ili kako je tamo bio poznat više kao Ljum Hadžiju, sa gospodinom Holbrukom (Richard Holbrooke) u Juniku. Ovde se vidi ovaj čovek što nosi cipele, to je Sefedin Kući (Sefedin Kuqi), bivši oficir JNA. To je, znači, Ljum Hadžiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hvala.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde se vidi i jedan broj, znači, lidera. Upravo sam video Vetona Suroia (Veton Surroi) takođe na tom sastanku.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Dakle 1998. godina u zakletvi je ujedinjenje sa Albanijom. To je par meseci pošto Gelbard tvrdi da su teroristička organizacija, istovremeno predstavnik tadašnje administracije američke sa tim istim liderom za ujedinjenje sa Albanijom u Juniku. Da vidimo sada nešto u vezi sa unošenjem oružja i o tome ko su veterani UČK. Još jedan prilog molim vas.

(Video snimak)

SVEDOK DELIĆ: Ovo je takođe ... Mislim da je iz porodice Krasnići (Krasniqi), jedan Albanac, a ovo je klasični način kako je oružje ulazilo na Kosovo. Ovo je takođe okolina Junika. A ovde vidimo gospodina Klarka (Wesley Clark). A ovde vidimo i gospodina Holbruka. Ovde je gospodina Klarka nazvao veteranom OVK, a gospodina Holbruka "zlatnim kalašnjikovom".

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovo je bilo ...

TUŽILAC NAJS: Ovaj poslednji insert je bio, očigledno, montaža raznih događaja, kombinacija raznih prilika, osim ako taj film ili dokumentarac, ne znam šta je to zapravo, jeste film sam po sebi. Pomoglo bi ako znamo koji je to broj, da znamo o čemu se radi?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li je to jedan integralni insert ili je to zbirka raznih događaja, raznih prilika u kojima je snimano? Može li general možda da odgovori?

SVEDOK DELIĆ: Mogu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Izvolite, generale.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Mogu da odgovorim. Ja sam video integralni ... Ovo je, znači, jedan film gde su samo određeni delovi, znači skraćeni, jer film traje verovatno više od sat vremena, a ja sam taj film video kod nas u Beogradu u Komisiji za saradnju sa Haškim tribunalom. Tako da ... Pošto je advokat Tomanović zahtevao da dobije taj film, on je verovatno napravio ovakvu jednu skraćenu verziju, ali ovo, znači, nisu iseći iz raznih materijala. To je film koji je prikazan i na nekoliko televizija u mojoj zemlji. Mislim da je prikazan čak i u Holandiji (Holland).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo na kraju videli smo da je i sa holandskim prevodom. Dakle, gospodine Robinson, vi ste videli u nekoliko inserata, jedan se odnosi na zakletvu o ujedinjenju sa Albanijom u junu 1998. godine i na susret i razgovor istih tih ljudi sa Holbrukom u junu 1998. godine. Dakle o tom savezništvu iz juna 1998. godine, a onda se vidi u 1999. godini kako dočekuju Klarka kao veterana UČK, a Holbruka kao "zlatni kalašnjikov". Dakle to govori o političkoj pozadini događaja koje je kasnije Klintonova (Bill Clinton) administracija nastojala da objasni kao reagovanje na nekakvu humanitarnu katastrofu ...

SUDIJA ROBINSON: Da. Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: ... od čega nije bilo ...

TUŽILAC NAJS: Opet optuženi svedoči. Pogrešno mesto za svedočenje.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Deliću, možete li da kažete kog datuma je snimljen ovaj poslednji insert?

SVEDOK DELIĆ: Što se tiče datuma, on verovatno postoji na filmu i ja se ne sećam datuma, ali znam da je to bila donatorska večera prilikom poslednjih izbora u Americi, donatorska večera u korist gospodina Kerija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu li da idem dalje?

SUDIJA ROBINSON: Za koga?

SUDIJA BONOMI: Džona Kerija (John Kerry)? Znači to je onda bilo 2004. godine.

SVEDOK DELIĆ: Znači donatorska večera za gospodina Kerija. Ovde je očigledno da ovo lice koje i sada stoji na ekranu, da je snimalo i 1998. i 1999. godine svoje dolaske na Kosovo. Zatim sastanak, da kažem, sa dijasporem albanskom u Americi, a poslednji ovaj snimak je sa te donatorske večere. Znači to je ... Ja sam to shvatio kao film koji je to lice snimalo o sebi i o aktivnostima albanske deijaspore u Americi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu li da idem dalje?

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da ne bismo sad išli u bilo kakvu daleku prošlost, s obzirom da borba protiv terorizma traje dugo godina, ja bih želeo da prođemo kroz 1998. godinu. Najpre

opišite, molim vas, dokument koji je pod nazivom "Izvod iz godišnjeg obaveštajnog izveštaja o elektronskom izviđanju" i ostalom za 1998. godinu koji se nalazi u tabulatoru 4. Recite, između ostalog ... Zamolio sam vas da ga opišete, dakle i da kažete kako ste došli do njega i da li je on valjan i pouzdan dokument?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, gospodine Miloševiću, našao sam. Ovo je, znači, izvod iz godišnjeg obaveštajnog izveštaja o elektronskom izviđanju i protivelektronskim dejstvima za 1998. godinu. Ovaj izvod, znači ovaj godišnji izveštaj, sačinila je 52. četa za elektronsko izviđanje i protivelektronska dejstva Prištinskog korpusa i on je, znači, sasvim validan. To je četa koja je radila, znači, ove poslove za potrebe Prištinskog korpusa. Deo efektivna ove čete nalazio se i u mojoj kasarni u Prizrenu, a takođe i u drugoj mojoj kasarni u Đakovici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je, znači, izvod iz godišnjeg obaveštajnog izveštaja po elektronskom izviđanju i protivelektronskim dejstvima za 1998. godinu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte, generale, pošto sam vas zamolio da objasnite, pogledajte nekoliko ovde citata koje sam ja podvukao na ovom izveštaju, dakle ovde smo izvadili samo nekoliko strana. Na strani 30 koju imate na početku, na sredini strane počinje: "13. maja, nakon dva, tri dana zatišja, u radio vezama terorista naglo je pojačan intenzitet rada, kao i izvođenje terorističkih akcija". Budite ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... budite ljubazni, pa pročitajte vi da ne bih ja čitao ovo šta ovde piše.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: "Uočio sam", znači to je datum 13. maj, kaže: "Nakon dva, tri dana zatišja u radio vezama terorista naglo je pojačan intenzitet rada, kao i izvođenje terorističkih akcija. Zatišje je vladalo za vreme posete američkog predstavnika Ričarda

Holbruka, nakon čega dolazi do povećanja broja terorističkih napada na pripadnike MUP-a Republike Srbije, na više mesta po teritoriji KiM-a, na putnim pravcima Priština - Peć (Peje) i Priština - Đakovica. Otkrili smo i novi talas na 154.570 megaherca”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta piše za 14. dalje? Samo citirajte ovo šta vi smatrate, da vas ja ne bih prekidao, najbitnijim sa ovog dokumenta?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači za 14.maj ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale i molim vas da imate u vidu da morate da čitate sporo zbog toga što ne mogu da vas stignu prevodioci.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Za 14. maj ovde se posebno kaže da je “od 22.40 do 23.15 bio vrlo intenzivan razgovor dvojice sagovornika.” Ono što ... To su sagovornici “Guri 3” i “Ekoj”. Iz ove informacije, odnosno iz ovog razgovora može se zaključiti da se jedna od ovih jedinica treba pripremiti za napad na policijsku patrolu i da bi to trebalo da se desi negde u rejonu Drenice (Drenice), ali da će sutra uveče dobiti tačnu poruku i da treba, znači, da dođe kod železničke pruge za uništenje. Posle borbe, znači, da se grupa pazi da ne upadne u nevolje. To je razgovor, znači ... Ovaj učesnik “Guri 3”, “guri” (gurri) na srpskom, znači, kamen, ovaj ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odnosno na albanskom.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: “Guri” je na albanskom, a u prevodu na srpski to znači “kamen”. On je bio jedan od, ovako, vrlo aktivnih učesnika u radio vezama i ovde ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada imate dalje 14. maj i pomnije se da su teroristi posle napada okruženi jakim snagama MUP-a.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Grupa terorista iz ... Šta znači ovo “P/Z Kodra”?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je pozivni znak "Kodra". A sećam se, sećam se čak i ovoga napada. On je bio u mojoj zoni 14. maja. To je bio jedan od napada na policijsku patrolu u rejonu mesta Zrze (Xence), na raskrsnici puteva Prizren - Đakovica i lokalnog puta koji ide prema selu Ratkovac (Ratkoc).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle to je sve ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Vidi se znači da ovde ... Da teroristi kažu da su opkoljeni jakim snagama policije i da traže pomoć u ljudstvu i oružju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A pogledajte sledeću stranu. Šta se dešava 10. juna? Pominje se neki autobus koji su očekivali ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, ovde se govori o autobusu koji treba da donese prikupljena novčana sredstva za nabavku oružja, municije i ostale opreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A pogledajte nekoliko pasusa dalje, 17. juni. Pominju se neke konsultacije u štabu u Drenici.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, pominje se selo Dobri do (Doberdol), severno od Iglareva (Gllareve).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi u to vreme, generale, imali neke informacije o tome da postoji nekakav štab u Drenici, u tom selu Dobri do?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Informacije koje smo dobijali elektronskim putem, preko radiogoniometrisanja, govorile su o tome da se jedan od tih štabova, da kažem većeg nivoa, nalazi i u Drenici, a jedan da se nalazi, znači, u okolini Đakovice. Kasnije je to bila operativna zona Dukađin.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: O čemu govori ova informacija od 21. juna? Govori se o očekivanom napadu na policijski punkt kod Rudnika (Runik).

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, selo Rudnik, znači na putnom pravcu Peć - Mirotovica (Mitrovice). U njemu je postojao jedan policijski punkt i na njega je u više navrata vršen, vršen napad. Ovde u ovome se govori da se vrši grupisanje u selu Mamuša (Mamushe). To je moja zona gde je trebalo da se održi sastanak rukovodstva UČK. To je čudno, jer ... Mislim čudno, jer je Mamuša naseljena preko 80 posto sa turskim stanovništvom. Mi kažemo da su to autohtoni Turci, znači ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ... i njih ima samo u ... Najviše ih ima u prizrenskoj opštini, a jedino se nalaze u ovom selu Mamuša.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Objasnite malo detaljnije zašto je čudno? Da li zato što Turci nisu bili pripadnici UČK ili zbog nekog drugog razloga?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Turci nisu ... Nije poznat slučaj da je bilo ko od turske populacije bio u UČK. Ali sad kažem, mesto je izabrano zbog toga što niko ne bi očekivao da će na takvom jednom mestu održati taj sastanak, zbog toga što su ipak bili bezbedni ukoliko su tu držali taj sastanak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte sledeću stranu, 33. Da li se tu vidi ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, imajte na umu da mi već imamo mnogo dokaza od drugih svedoka o tome kakva je OVK bila organizacija i kakvi su bili njeni ciljevi i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam to u vidu, gospodine Robinson. Molim vas, generale, prođite sasvim brzo kroz ovaj materijal i ukažite samo na ono šta smatrate da je najkarakterističnije da ja ne bih citirao. Ja sam za sebe zabeležio neke karakteristične delove, ali, evo, vi ćete verovatno napraviti neki još uži izbor.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovo sa početka 33. stranice, 28. juni, ovo se upravo dešavalo kod mene u Prizrenu i vezano je za moju kasarnu. Ovaj učesnik Korizi (Korizi) ... Znači u okolini moje kasarne neprekidno, od 1997. godine pa do kraja rata, osmatrano je, znači, kretanje vojske. I svako pojedinačno vozilo koje bi napustilo krug kasarne, izveštaj o tome je odlazio u etar. I toga dana, 28. juna goniometrisanjem smo otkrili da se u neposrednoj blizini kasarne, kod jednog građevinskog stovarišta, verovatno nalazi ovaj učesnik Korizi. Pozvali smo policiju i pokušali da ga pronađemo. To su bile neke kuće u izgradnji, nezavršene i kao što se ovde vidi, kaže "neuspešan lov naših organa bezbednosti". Uspeo je da se skloni u neki bunker, tako da ga nismo pronašli. Ovo dalje, iz ovog izveštaja vidi se, znači ...

SUDIJA ROBINSON: Ako budete opširnije govorili o tome, mislim da bismo sada trebali da odemo na pauzu. Već je prošlo vreme za pauzu. Idemo na pauzu od 20 minuta. Da, gospodine Kej.

ADVOKAT KEJ: Samo u vezi sa onom drugom temom. Svedok K-32 svedočio je 17. i 22. jula 2002. godine. On je izneo važne dokaze o aktivnostima 549. motorizovane brigade i ovog svedoka. To su konkretni navodi u vezi sa ovim svedokom.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, dakle zapamtite ovo gde smo stali, kako bi mogli da nastavimo kada se vratimo sa pauze. Pauza, 20 minuta

TUŽILAC NAJS: Časni sude, još samo jedna stvar. Ne tiče se ovog svedoka. Nešto bismo nakratko morali da obavimo na privatnoj sednici. Nema veze sa ovim svedokom ... Sa vašom dozvolom ...

SUDIJA ROBINSON: Molim privatnu sednicu.

(privatna sednica)

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, pre nego što nastavim sa ispitivanjem svedoka, samo da vam dam jednu informaciju. Naime, ja sam proverio sa gospodinom Tomanovićem ono šta je gospodin Najs pomenuo da se na nekim dokumentima nalazi datum od 2002. godine, to su datumi koji označavaju vreme kada je pravljen kopija i potvrđuju da je kopija verna originalu, unutar iste ustanove, dakle unutar Generalštaba Vojske Jugoslavije. Moji saradnici su dobili samo u vezi sa aktivnostima jedinica koje su bile pod komandom generala Delića, krajem prošle godine, dakle 2004. godine, preko 10.400 dokumenata koje je trebalo pregledati, a onda su od tih 10.400 dokumenata, koje je, naravno, nemoguće ovde prikazati uz svedočenje jednog svedoka, sveli to na 620 i nekoliko. Tako da je to ono vreme koje je bilo potrebno. Želim da to imate u vidu. Tu se nalazi, naravno i preko stotinak ovih vido zapisa, od kojih su oni izabrali svega dvadesetak. Morala se praviti velika selekcija, jer vidite da je svega 6 posto od tih dokumenata odabrano da bude prezentirano ovde, od 10.400 dokumenata. A što se tiče onoga šta gospodin Najs kaže da postoje oznake "(A)" uz neki broj, uvek je oznaka "(A)" engleski prevod. Dakle to nije novi dokument, nego ako je broj, na primer, 333 originalni dokument, onda je 333A engleski prevod.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ovo šta ste sada rekli, treba da uvrstite u dokument koji morate nama sutra da dostavite, to je objašnjenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo dobro, gospodine Robinson. Generale, na 33. strani ovog izveštaja, dole na dnu strane, stoji datum 21. juli 1998. godine i navodi se da su, kako kažu da su neprekidno pratili kretanje naših snaga i proveravali stanje na pozicijama koje su zaposeli. O kome je ovde reč? Ko je praćen? Ko je koga pratio? Recite nešto detaljnije o tome?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Kao što sam već rekao, znači svi

pokreti vojske i svi pokreti policije, bilo iz njihovih, znači kasarni, bilo, znači, uz komunikaciju, praćeni su sa određenih pozicija i o tome su izveštavani štabovi OVK, odnosno izveštavane su druge pozicije OVK po dubini, o pokretima svake kolone, pa čak i o pokretima svakog pojedinačnog vojnog ili policijskog vozila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. Na 41. strani u petom pasusu vidi se datum 25. april 1998. godine, naveden je nečiji dijalog. Čiji je dijalog u pitanju i o čemu se radi? Moliću vas i da citirate o kakvom se dijalogu radi.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je 41. stranica ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste, peti pasus.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Peti pasus.

SUDIJA KVON: Koji je to datum?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 25. april.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde očigledno radi se o razgovoru dva pripadnika OVK. Znači prvi kaže: "Ovde se mnogo Srba seli iz ovih krajeva". A drugi kaže: "Neka ih, samo neka idu. Šta će nam ovde kad je ovo naše". Prvi opet kaže: "Da, da. Ako ovako nastavimo da ih plašimo, neće ostati nijedan". Drugi: "Ovih dana mnoge vojne i policijske porodice su se iselile iz Đakovice. Kad ostali Srbi to saznaju i oni će otići". Prvi ovaj učesnik u razgovoru kaže: "Nemojte da pričate ništa preko telefona, jer Srbi to mogu da čuju, da dođu do informacija. Kaži Ruždiji (Ruzhdija) da ništa ne priča preko telefona. Jeste li dobili pare?" i posle toga prekid veze.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na strani 42, sedmi pasus pomnije se datum 8. jun 1998. godine i navedene su nečije reči: "Ovde su nam u Švajcarskoj preneli da je naređeno da sve šta je od 18 do 55 godina, mora da obuče uniformu UČK, pa sam te zvao da vidim da li je to istina?" Čije su ovo reči? O čemu se ovde radi?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je takođe jedan od učesnika u raz-

govoru koji je praćen. Znači zove iz Švajcarske i zove nekoga od svojih rođaka. Pita, znači, da li je tačna ta informacija da UČK mobilise sve, znači i pravi spiskove za sva lica na Kosovu i Metohiji, posebno po selima, od 18 do 55 godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Malo ispred toga imate 11. maj gde je zabeležen citat: "OVK svuda i ovde nas ima. Začas ćemo doći iz Nemačke. Čujemo da je okolina Dečana (Decan) puna naših. Vodite računa šta radite, nemojmo da ginemo uzalud". Na šta se to odnosi?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je takođe jedan razgovor sa jednim licem, znači, iz Metohije i drugim licem iz Nemačke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, na istoj ovoj strani ...

TUŽILAC NAJS: Nalazimo se u jednom interesantnom i problematičnom području. Svedok nije autor ovog materijala. Sada izgleda da govorimo o nekoj vrsti presretnutih prisluškivanih razgovora. Mi nismo na ovakav način uvrštavali u spis prisluškivane razgovore. Uvek smo pravilno naveli izvor, dali dokaze o svemu tome i sve to unapred. Ovako, budući da ja nisam dobio nikakvo obaveštenje o tome po Pravilu 65ter, nikakav izveštaj o tome, kako da se ja time bavim? Da li je to poverljivo? Da li je to tajni materijal? Da li ću ja moći o tome da ispitujem ili ne? Evo, to je još jedan primer stvarnih poteškoća koje ovaj optuženi stvara time što namerno ovakve materijale ne dostavlja unapred, o njima ne dostavlja izveštaje i Tužilaštvu ostavlja vrlo mali manevarski prostor za izvođenje unakrsnog ispitivanja. Pretresno veće će možda da odluči da ovaj materijal ne spada uopšte u teme o kojima ovaj svedok može da bude od najveće pomoći, ali je na Pretresnom veću da o tome odluči.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, svedok je ukazao na poreklo ovog materijala, ukazao da se radi o jedinici koja se bavi elektronskim izviđanjem i protivilektorskim dejstvima, ukazao da je jedan deo te jedinice bio lociran i u okviru njegove jedinice. Dakle

ukazao na poreklo ovih materijala. Reč je, dakle, o podacima do kojih je specijalizovana vojna jedinica došla slušanjem radio saobraćaja terorističke organizacije UČK. Svedok je sve to objasnio. Ako je potrebno ...

SUDIJA ROBINSON: Ali ono šta meni nije jasno, gospodine Miloševiću, je sledeće: šta to stavlja ovog svedoka u položaj da može da ponudi tumačenje ovih pasusa u presretnutim razgovorima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi ste, nadam se, gospodine Robinson, primetili da svedok vrlo često kaže "to se dogodilo u neposrednoj mojoj blizini", "ovo je bilo u blizini naše kasarne", "zvali smo policiju da nađe te ljude", "policija je neuspešno tragala za njima" i tako dalje, ali evo, ja ću zamoliti svedoka da, ako treba, da još neku dopunu informacije zašto ga stavlja u poziciju da može da daje objašnjenja u vezi sa ovim izveštajem o elektronskom izviđanju i protiv elektronskom dejstvu. Da li možete da dodate nešto ovome, generale?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovo je godišnji izveštaj, znači godišnji izveštaji se prave na kraju govine, međutim ja sam ... Oni za mene ne bi imali nikakvu vrednost kao informacije, da sam ih ja dobio, znači, na kraju godine. Ja sam svakodnevno, znači svakodnevno, kada je to bilo potrebno iz minuta u minut ili iz sata u sat, dobijao informacije koje su za mene bile bitne, od ovih delova jedinice koji su se nalazili, znači jedan u mojoj kasarni u Prizrenu, a drugi u mojoj kasarni u Đakovici. I to su bile još i daleko detaljnije informacije. Normalno da one sve nisu mogle da uđu u godišnji izveštaj.

SUDIJA BONONI: Gospodine Deliću, možete li da mi objasnite zašto ovde datumi ne idu po redu, nego se skače sa jednog na drugi?

SUDIJA KVON: Pogledajte, na primer, stranu 38, gospodine Deliću, na srpskom. Ako pogledate kraj te stranice, videćete 13. decembar,

beleška za 13. decembar, vidite li to? Onda nam nedostaje strana 40 i onda na strani 41 nastavljamo sa 20. aprilom. Da li je taj dokument imao svoju celinu? Možete li to da objasnite?

SVEDOK DELIĆ: Da, da. Ovaj izveštaj ima daleko veći broj stranica i on ima niz oblasti. Jedna od tih oblasti, to su presretnuti razgovori između terorista. Znači ovde, ovaj, ovo šta vi vidite, znači da datumi ne prate, ovo su ... Ja sam imao priliku da vidim, znači, celokupan izveštaj. To su datumi koji se, znači, odnose na terorizam, ali verovatno zbog toga što je traženo od strane pravnih savetnika da ova jedinica dostavi nešto šta je interesantno i šta se odnosi na moju zonu težišno, da su zbog toga napravili ovaj izbor stranica i zbog toga ima, da kažem, nekih prekida.

SUDIJA BONOMI: Ali to nije odgovor na pitanje koje je postavljeno, jer došli smo do decembra, a onda smo se vratili na april, na stranici koja dolazi kasnije. Kako se to objašnjava?

SUDIJA KVON: Ako imamo u vidu da je to godišnji izveštaj.

SVEDOK DELIĆ: Ja to samo objašnjavam na taj način što taj izveštaj prati desetine oblasti, desetine oblasti, znači i zbog toga može samo da bude ova razlika u stranicama, što su izvađene stranice iz različitih oblasti, a koje se odnose na moju zonu.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, mislim da je sada sasvim jasno da ovo ne bi smelo da se dozvoli. Kad je Tužilaštvo izvodilo dokaze vezane za prisluškivane razgovore, mi smo uvek veoma pažljivo, prvo doneli dokaze o tome ko je prisluškivao ili smo objasnili okolnosti pod kojima smo dobili prisluškivane razgovore, a ovde imamo nekakav izbor materijala koje nije napravio sam svedok, nego očigledno saradnici optuženog, tako da svedok ne može da kaže da li su ove stranice koje vidimo reprezentativne ili ne, nemamo nikoga ko je zaista vršio samo proslušivanje, nemamo nikoga ko može da kaže kako je prisluškivanje vršeno, kako su beleške rađene. Kako vam to može biti od

bilo kakve vrednosti? Pod ovim okolnostima, kad imamo 600 dokaznih predmeta, a svedok počne da ulazi u ovakve detalje, to vam zaista neće biti ni od kakve pomoći. Treba da idemo dalje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodin Kej, šta možete da kažete o prihvatljivosti?

ADVOKAT KEJ: U dokaznom postupku Tužilaštva kada su se postavljala pitanja o prihvatljivosti nekih prisluškivanih razgovora, Tužilaštvo je na početku jednostavno samo te dokaze dostavilo u obliku transkripta, a budući da su se ti razgovori odnosili na dela i ponašanja optuženog, oni su onda bili prisiljeni da donesu i dokaze koji su govorili o samom nastanku tog materijala. Setićete se sigurno i jednog konkretnog svedoka koji je svedočio o prisluškivanju razgovora. Ovde se sada ne bavimo dokazima koji su relevantni za dela i ponašanje optuženog, nego takozvanim perifernim dokazima koji govore o kontekstu nekih spornih pitanja u Predmetu, a to izgleda da dolazi iz izveštaja napravljenog 1998. godine, koji pokazuje da je ovakav materijal tada postojao. Prema tome, radi se o kontekstu za ono vreme događaja koji su se odvijali na Kosovu. Prema našem mišljenju, za ograničenu svrhu ovo jeste relevantan dokaz, u onoj meri u kojoj se odnosi na ovaj Predmet.

SUDIJA ROBINSON: Koja je to ograničena svrha?

ADVOKAT KEJ: Kontekst optužnice, jačina OVK, politika i aktivnosti OVK. To se sve spominje u ovom izveštaju i za tu svrhu ovaj svedok, dakle, svedoči o ovim materijalima koji su, po svemu sudeći, bili u posedu Vojske Jugoslavije tada, 1998. godine i to su dokazi o tome šta je Vojska Jugoslavije tada znala da OVK radi. Prema tome, u tom smislu je to važno za stanje svesti komandanata brigada Vojske Jugoslavije, kao što je, na primer, ovaj svedok ili drugi svedoci i zato je to relevantno isto tako i za pitanja stanja svesti optuženog 1998. godine.

SUDIJA ROBINSON: Gospodin Najs kaže da svedok nije lično slušao ove razgovore, da nije beležio ove delove iz razgovora, nije pravio transkript.

ADVOKAT KEJ: Normalno. Niko ne očekuje da se general bavi takvim aktivnostima. Ono što on čini jeste da uvodi materijal koji je relevantan za stanje svesti i njega lično i drugih pripadnika Vojske Jugoslavije i samim tim, relevantan je za stanje svesti ovog optuženog, a kad se radi o pitanjima koje pokriva optužnica. To je deo materijala koji je postojao u to vreme.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Samo da podsetim Pretno veće, ne radi se o tome da smo mi naterani nešto da radimo. Mi smo uvodili prisluškivane razgovore kroz svedoke koji su odslušali ceo razgovor, sami su bili u stanju da identifikuju učesnike u razgovoru, bilo prema glasu, bilo prema kontekstu, bilo i jedno i drugo. Onda su ti dokazni predmeti označeni brojem i standard koji je ustanovilo ovo Pretno veće zahtevao je da mi prezentiramo svedoka koji može da objasni sve tehničke aspekte dokumenta koji bi inače ostao samo označen brojem i ne vidim zbog čega bi sada bilo drugačije. Nisu svi ti razgovori bili vezani za ponašanje optuženog lično. Bilo je svakakvih. Druga stvar je da ne znamo po kojim su kriterijumima odabrani ovi inserti iz tih razgovora. Selekciju su vršili saradnici i ja neću moći ni svedoka da pitam o tome.

SUDIJA ROBINSON: Naše je mišljenje da je trebalo da se postavi bolji temelj za prihvatanje ovog dokaznog materijala, međutim imajući u vidu da je svedok već posvedočio da je čitao ove transkripte, verujemo da je to dovoljan temelj i saslušaćemo ovaj dokazni materijal.

Gospodine Miloševiću, vi ipak treba da imate u vidu da imamo dovoljno dokaza o kontekstu i o pozadini i istorijatu sukoba na Kosovu. Ovo je čisto ponavljanje. Ako morate da se bavite time, onda to bar uradite najkraće moguće i da pređemo na nešto drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ću nastojati da štedim vreme, gospodine Robinson, ali vi ste videli iz izlaganja svedoka na samom početku da je on komandovao jedinicama koje su pokrivalo vrlo jedan veliki deo teritorije na koji se odnose mnoge optužbe, o događajima koji su se desili na tom delu teritorije, tako da se mora videti šta se, u stvari, događalo i šta je vojska sve znala i šta je vojske činila na tom delu teritorije, na kome gospodin Najs tvrdi da su se dogodili određeni događaji, kako ih je on formulisao i kako ih je on video. A što se tiče ove napomene gospodina Kvona, odnosno primedbe gospodina Kvona, nesumnjivo je da u ovom prvom ... Nisu moji saradnici pravili, sekli ove izveštaje, nesumnjivo da u prvom delu se govori o događajima, pa se ide do kraja decembra meseca a onda se u ovom delu na koji se dalje prelazi, na strani 41, govori o komunikacijama između njih, gde se oni citiraju, pa se onda opet datumski vraća na period koji se takođe odnosi na 1998. godinu. A što se tiče primedbe gospodina Najsja da je on uvek stavljao na uvid i nastojao da objasni ko je i kako došao do ovih razgovora, nadam se da je svedok veoma jasno objasnio da je ovo radila jedna posebna jedinica Vojske Jugoslavije koja se bavi elektronskim izviđanjem ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ja vas nisam pozvao da držite govor. Ja sam već izdao odluku u vašu korist, saslušao sam pre toga šta imaju da kažu gospodin Kej i gospodin Najs i vi ne treba da dodate više ništa po ovoj temi. Hajde da idemo dalje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dok smo na strani 42, generale, u ovom pasusu koji se odnosi na 8. juni, koji ste vi već citirali, a vezano za pominjanje Švajcarske, na početku pasusa 8. juna, ako možete da pogledate citat, piše: "Oni stubovi za struju što su prevrnuti, ako neko pita, kažite da su ih Srbi prevrnuli". A onda dva,

to je valjda drugi sagovornik: "Imate pušku, briga vas i da poginete", jedan: "Rečeno nam je da u toku od dve nedelje se odlučuje da međunarodne snage uđu na Kosovo. Nama je ovde u Nemačkoj rečeno da svi moramo dobrovoljno da damo prilog za Kosovo po 1.000 maraka". O čemu to govori, generale? Pominje šta im je rečeno, govori iz Nemačke i govori o tome kako im je rečeno da međunarodne snage treba da uđu na Kosovo. O čemu je ovde reč?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U ovom prvom delu, gospodine Miloševiću, s obzirom da je početkom godine jedan znatan deo teritorije Kosova i Metohije došao pod kontrolu terorista, bili su pokidani glavni dalekovodi između Kosova i Metohije. Verovatno se govori o tome. A u ovome drugom delu, to je poznata činjenica, u Nemačkoj, Švajcarskoj i drugim zapadnoevropskim zemljama još je Bukošijeva ilegalna vlada nametnula porez koji je do 1998. godine iznosio 3 posto od primanja svih Albanaca, a posle toga se povećao na 5 posto. Međutim, OVK je uvela i svoj porez, ne u postocima, nego zavisno od primanja Albanaca i taj fond se zvao "Domovina zove" (Vendlindja therret). To su bili prilozii, znači, od kojih je kasnije kupovano oružje u Albaniji i u drugim zemljama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ovo, generale, što se navodi da im je rečeno da u roku od dve nedelje se odlučuje da međunarodne snage uđu na Kosovo, ima veze sa intenziviranjem njihovih dejstava?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U svakom slučaju. U ovim ... Video sam na više mesta u izveštajima, ljudi, Albanci koji se nalaze u zapadnoevropskim zemljama, govore onima koji se, znači, nalaze na Kosovu i Metohiji da, znači, izdrže, nekad se kaže da izdrže nedelju ili dve i da će sigurno doći do intervencije međunarodnih snaga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. Na strani 49 pod datumom 26. septembar piše, navedeno je: "Iz nezvaničnih šiptarskih izvora saznali smo da trenutno pripadnika OVK ima preko 5.000". Čija su ovo saznanja?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovo je već septembar mesec. To je takođe iz više presretnutih razgovora. Znači došlo se do te činjenice. Ukoliko mi bude dozvoljeno ovde da kažem nešto šta je vrlo važno. Naše procene su govorile da u septembru mesecu, posle protivterorističke operacije koju je izvela Vojska Jugoslavije i snage Ministarstva unutrašnjih poslova, te protivterorističke operacije vršene su po jednom posebnom planu i trajale su dva meseca. Broj terorista od nekih 25.000 do 30.000 iz juna i jula meseca, znači smanjen je na oko 5.000. Veliki broj ih je, znači, bacio naoružanje, a jedan broj je, znači, prešao u Albaniju. Tako da ih je septembra meseca na teritoriji Kosova i Metohije bilo i po našim procenama ... Ovo se takođe s ovim slažu, oko 5.000.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A na stranici ...

SUDIJA KVON: Generale, kako vi znate koji je izvor ove informacije u pogledu brojčanog stanja OVK? Da li ima nekoliko presretnutih razgovora koji predstavljaju izvor?

SVEDOK DELIĆ: Već sam rekao da je ovo godišnji izveštaj i da je on pravljen na osnovu dnevnih izveštaja. Znači verovatno na osnovu više informacija koje su govorile da je broj pripadnika OVK u tom periodu smanjen na oko 5.000. A inače, što se tiče naših saznanja, mi smo od ... I preko naše službe bezbednosti imali svakodnevne informacije o OVK i mi smo nezavisno od ovoga procenjivali da posle protivterorističke operacije na Kosovu i Metohiji ...

SUDIJA KVON: Ne, ne. Moje pitanje se ne tiče broja pripadnika OVK, nego koji su izvori te informacije. U ovom pasusu pominju se nezavisni šiptarski izvori, ali vi ste pominjali kao izvor nekoliko presretnutih razgovora. Moje pitanje je: kako se sećate da ste dobili tu informaciju iz tih nekoliko presretnutih razgovora?

SVEDOK DELIĆ: Ovde se kaže iz nezvaničnih šiptarskih izvora, a to su, znači, presretnuti razgovori, znači Šiptara iz zemlje i inostranstva, koji su govorili o tome.

SUDIJA KVON: U redu. Gospodine Miloševiću, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, na 50. stranici pod datumom 28. septembar stoji da je Šiptarima savetovano, ako beže da idu po grupama od po 1.000 ili 2.000. Kakva su ovo saznanja? Čija? Na osnovu čega se do njih došlo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To su saznanja takođe iz presretnutih razgovora, iz radio veza koje je, znači, imala OVK i sa njihovih kanala koje je prislušivala 52. četa za elektronsko izviđanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A na istoj stranici pod datumom 3. oktobar 1998. godine, navedeno je da su objavljene informacije da je NATO priveo kraju pripreme za upotrebu tehnike za gađanje srpskih ciljeva i ciljeva u Srbiji. O čemu se ovde radi? Šta sadrže sve izveštaji za ovaj dan, za 3. oktobar?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa ovde se govori o tim informacijama da je NATO priveo kraju, znači, za gađanje srpskih ciljeva i o broju aviona koji su već pripremljeni i koji mogu za taj cilj da se upotrebe. I otprilike koliko je koja zemlje članica NATO pakta dala aviona da učestvuju u takvoj aktivnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A pre toga, 1. oktobra, kaže se: "Šiptari koji su bili pripadnici OVK nastavljaju sa napuštanjem teritorije SRJ, uglavnom u Albaniju, a ima slučajeva da se nekim kanalima prebacuju i u Mađarsku (Hungary)". Da li je vama to poznato iz tog vremena?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Posle protivterorističke operacije koja je završena 28. septembra 1998. godine i deo šiptarskog stanovništva, ali ogromna većina pripadnika OVK napustili su teritoriju Kosova i Metohije i svi pripadnici FARK-a koji su bili formirani u tri brigade i koji su se nalazili u zoni Dukađin.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, na istoj stranici pod datumom 4. oktobar 1998. godine stoji da su vojnici UČK obučavani u Tirani (Tirana), Kuksu (Kukes), Korči (Korça), Đirokastru (Gjirokastra), Draču (Dures) i Orugi. Da li nešto o tome znate?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa naše informacije su govorile, znači i imali smo informacije u Vojski Jugoslavije još od 1991. godine u kojim mestima se vrši obučavanje pripadnika OVK i terorističkih grupa u Albaniji, tako da ova informacija od 4. oktobra nije ništa novo, ona potvrđuje ona saznanja koja smo mi imali već davno pre toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A reci mi, na strani 51 pominje se datum 17. oktobar i uhvaćen je razgovor između nekog Šiptara iz Holandije i sa Kosova i Metohije. O čemu se tu radi? Šta oni kažu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Tu se govori o tome, upravo potvrđuje, ono šta sam prethodno, rekao da je jedan od njih koji je bio pripadnik OVK i drugi koji se nalazi u Holandiji, ovaj govori, znači, da se gotovo polovina pripadnika sa teritorije Kosova i Metohije nalazi u Albaniji i govori, kaže, da su se većina njihovih vođa "napunili parama". I u drugom ovom delu, ovo je 17. oktobar, govori se o tome, da po osnovu sporazuma koji je potpisan u Beogradu u oktobru mesecu, da su NATO avioni počeli da lete, izviđački avioni, iznad Kosova i Metohije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A na istoj stranici sa datumom 22. oktobar, govori se da je Solana (Javier Solana) postigao dogovor sa makedonskim premijerom o eventualnoj upotrebi NATO baza za dejstva na teritorije Kosova. Šta sadrži ovaj izveštaj i kako ste do njega došli?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je takođe dobijeno na isti način, ali mislim da je ovo inače poznata činjenica. Činjenica koja je poznata široj javnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, na 52. stranici, to je datum 2. novembar 1998. godine, navodi se da treba da se protera-

ju svi Srbi koji su ostali po selima i da će se osvetiti svima koji su se borili protiv njih, kao i Šiptarima koji nisu hteli da učestvuju u borbi i onda upozoravaju i rođake iz inostranstva da ne dolaze ove zime, jer će na proleće opet izbiti rat. Šta je ovo šta sam ja pročitao? Na koga se odnos i ko je ovo izjavio?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Takođe, znači radi se o pripadnicima OVK. Srpsko stanovništvo je od marta meseca u preko 80 sela, iz preko 80 sela gde su bili u manjini, po nekoliko porodica, napustilo svoja imanja i prešlo u gradove. Tako da se ovde govori, znači, da oni Srbi koji su ostali, a ostalo ih je u vrlo malo sela, makar što se tiče moje zone. Mogu i na prste jedne ruke da se nabroje, znači da se i oni proteraju, a da Šiptari koji nisu hteli da učestvuju u borbi, jer je bilo i takvih sela i posebno ona sela koja su vratila naoružanje septembra meseca i početkom oktobra, da će se prema njima preduzeti, znači, te drastične mere, što se kasnije i dešavalo u praksi.

SUDIJA BONOMI: Pitanje je bilo ko je ovo rekao? Ko je izvor?

SVEDOK DELIĆ: Izvor je, znači, potpuno isti: presretnuti razgovori između Šiptara, pripadnika Oslobođilačke vojske Kosova.

SUDIJA BONOMI: Izvinite što to kažem, ali uopšte ne izgleda tako. To niti je pod znacima navoda, kao što je slučaj sa većinom presretnutih razgovora. Tu se govori "oni", a ne govori se o jednom pojedincu i govori se o upozoravanju nekih rođaka u inostranstvu. Da li vi, zapravo, znate odakle je ovo? A dalje se govori takođe o nekim navodima štampe 30. oktobra. To je na prehodnoj stranici.

TUŽILAC NAJS: Moja molba u vezi sa ovim konkretnim delom, u svetlu odgovora svedoka jeste da mi optuženi da sve ove prisluškivane razgovore koji su osnova za ovaj dokument. Meni će trebati puno vremena da to pregledam, ali ja ću pokušati da to učinim.

SUDIJA ROBINSON: Presretnuti razgovori moraju da se daju tužiocu? Da li oni postoje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja nemam ništa osim ovog izveštaja i ja sam pitao generala kada je napravljen izveštaj. On je rekao da je ovo izveštaj koji je napravljen za 1998. godinu, koji radi ova jedinica za prisluškivanje. Ona nije mogla napraviti izveštaj drukčije nego iz svojih saznanja do kojih je došla permanentnim slušanjem radio saobraćaja o kome je ovde reč. Ovo je dokument nastao na kraju 1998. godine, za njihvu aktivnost 1998. godine. I to je jedinica koja regularno radi taj posao.

SUDIJA ROBINSON: Da li hoćete da kažete da oni nisu na raspolaganju, jer od toga zavisi težina koja će biti data tom materijalu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možda su i raspoloživi. Ja nemam uvid u arhive ovakvih jedinica. Nisam imao uvid ni u ove dokumente dok ih moji saradnici nisu dobili, ali je nesumnjivo da je ovo dokument koji je proizveden u to vreme, a na osnovu činjenica koje je saznavala ta jedinica. Oni su imali sigurno hiljade informacija koje su dobijali, a ovo je izveštaj u koji oni stavljaju ono šta smatraju najbitnijim da stave u svoj izveštaj za 1998. godinu.

SUDIJA BONOMI: To vi kažete, međutim nema nikakvog dokaza o tome kada je ovaj materijal sastavljen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je rekao svedok, gospodine Bonomi, da je ovo izveštaj napravljen za 1998. godinu. Ja sam ga čuo da je to rekao.

SUDIJA BONOMI: Da, to je za 1998. godinu, ali mi nemamo izvore o tome kada je uzet, kada je snimljen ovaj materijal na osnovu koga je sačinjen izveštaj za 1998. godinu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li vi možete da pomognete sa objašnjenjima u vezi sa ovim materijalom?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ova aktivnost, elektronsko izviđanje i

protivelektronska dejstva je aktivnost koja traje 24 časa i, znači, informacije se dostavljaju trenutno svima koji su za te informacije zainteresovani i na koje se te informacije odnose, jer one ne bi imale nikakvog značaja i ne bi mogle da se koriste ukoliko ne bi bile odmah dostavljene. Ovde, znači u godišnjem izveštaju, vrši se sublimacija tih informacija i dnevnih izveštaja, samo ono šta je bilo karakteristično ili šta je bilo važno, ušlo je u taj godišnji izveštaj, a sve ono drugo, neposredna komunikacija između učesnika, ona, ovaj, ako nije bila važna, ona nije ni došla u taj godišnji izveštaj. Jer godišnji izveštaj ima prvenstveno značaj, znači, da se izvrši jedna analiza rada, analiza, znači, dešavanja u ovome elektronskom spektru, da se izvrši analiza frekvencija koje su koristile terorističke snage, da se po mogućnosti izvrši identifikacija učesnika, znači komandanata jedinica OVK, njihovih štabova ...

SUDIJA BONOMI: Pitanje koje se vama postavlja je: kada je sastavljen izveštaj?

SVEDOK DELIĆ: Pošto sam ja gledao i taj celokupan izveštaj, on je sastavljen, znači početkom, verovatno januara 1999. godine.

SUDIJA BONOMI: Vi to znate? Vi znate da je to sastavljeno početkom januara 1999. godine?

SVEDOK DELIĆ: Obično, znači, u Vojsci Jugoslavije sve analize se završavaju na nivou jedinica do brigade, završavaju se u januaru, na nivou korpusa u februaru, a na nivou Vojske Jugoslavije u martu. Zbog toga, što je ovo jedinica ranga čete, znači korpusna četa, sigurno da je ova analiza rađena u januaru, na osnovu svih izveštaja iz 1998. godine, znači dnevnih izveštaja.

SUDIJA BONOMI: I kada jednom izveštaj bude sastavljen, kako je on dalje raspoloživ?

SVEDOK DELIĆ: Ovaj izveštaj dostavljen je, znači, od čete elektron-

skog izviđanja komandi korpusa, kao pretpostavljenoj, pretpostavljenoj komandi i dostavljen je Sektoru za vezu, informatiku i elektronska dektva Generalštaba vojske.

SUDIJA BONOMI: To mora da je podvedeno pod neku kategoriju tajnosti. Koja je to kategorija?

SVEDOK DELIĆ: Da, ja mislim da je ovo klasifikacija "strogo poverljivo".

SUDIJA BONOMI: Ništa jače od "strogo poverljivo"?

SVEDOK DELIĆ: Ne. Sigurno ne, ništa jače. Posle te klasifikacije postoji samo klasifikacija "državna tajna", a ovaj dokument ne može da ima takvu klasifikaciju.

SUDIJA BONOMI: Čak iako se iz njega vidi u kolikoj razmeri ste vi uspeli da prislušujete aktivnosti OVK?

SVEDOK DELIĆ: Već sam rekao u koliko se primeraka ovaj izveštaj radi. Znam, pošto je moja poslednja dužnost pre odlaska u penziju, bio sam na mestu vršioca dužnosti načelnika Operativne uprave. Znači to je uprava koja izrađuje sva naređenja za komandovanje vojskom. Znam tačno koja naređenja, znači, mogu imati oznaku "državna tajna", koja imaju oznaku, znači "strogo poverljivo", "poverljivo" ili "interno". Ovo spada u kategoriju "strogo poverljivo".

SUDIJA BONOMI: Imate li sa sobom ovde taj kompletan dokument?

SVEDOK DELIĆ: Taj dokument sam gledao u Beogradu 2002. godine, ali nemam ga sa sobom.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja bih takođe želeo da dobijem kompletnu kopiju tog izveštaja, sve do strane 33, zatim ove kasnije koje nedostaju, 34, 35, 39, 40 i tako dalje. Dakle sve, jer očigledno je da sada posle objašnjenja ovog svedoka nema razloga zašto mi ne bismo trebali da dobijemo ceo taj izveštaj kao i originalne snimke razgovora.

SUDIJA ROBINSON: Generale, da li postoje originalni snimci?

SVEDOK DELIĆ: Što se tiče originalnih snimaka, to se može proveriti, znači preko Generalštaba. Ja nisam u to upućen. Ali što se tiče ovoga materijala, mislim da se mogu dobiti sve ove stranice koje nedostaju, ali da postoji jedan deo izveštaja koji, verovatno od strane Generalštaba ne može da se dostavi. A ja, ako treba, na privatnoj sednici, mogu da kažem zbog čega.

SUDIJA ROBINSON: Privatnu sednicu, molim.

(privatna sednica)

SUDIJA ROBINSON: Sada smo na javnoj sednici.

ADVOKAT KEJ: Da.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da on tvrdi da je dokument zbog strana koje nedostaju, zbog nekompletnosti, u potpunosti nepouzdan.

ADVOKAT KEJ: Možda Odbrana može da objasni problem sa strana koje nedostaju, general je pokušao da to objasni. Njegove tvrdnje o nepouzdanosti su uopštene tvrdnje koje iznosi protiv toga da Odbrana koristi ovaj dokument. General je pokušao da se time pozabavi i dao je objašnjenje. On je utvrdio da je dokument značajan i da ima dokaznu snagu toliko koliko je materijal iz 1998. godine bitan za suđenje, ali da problem nepouzdanosti gospodin Najs neosno-

vano iznosi.

TUŽILAC NAJS: Na to ću da kažem samo sledeće: pre svega, nastavicu da tražim materijal koji je potreban da bi se obezbedilo pravovremeno unakrsno ispitivanje svedoka, ali ako odgovorni advokat koji zastupa optuženog hoće da se pojavi ovde sa delom dokumenta čiji će drugi deo da bude predmet zaštite ili ga je ta strana zadržala, on bi to odmah razjasnio Pretresnom veću. Ukoliko su nameravali da podnesu dokument zasnovan na presretanim razgovorima, pri tom znajući da im ti transkripti nisu dostupna, to je trebalo Pretresnom veću da se pojasni, tako da to Pretresno veće zna od samog početka koja su ograničenja tog dokumenta kao i njegovi mogući nedostaci.

SUDIJA ROBINSON: Da. Zapamtite, gospodin Milošević nije profesionalni advokat.

TUŽILAC NAJS: Razumem ja to i upravo zbog toga sam oklevao da uložim prigovor povodom ovog dokumenta i sačekao sam da vidim šta će da izađe iz pitanja i odgovora neprofesionalnog advokata i njegovog svedoka, ali to je zapravo standard koji je trebalo da imamo na umu i imajući to na umu kada se nađemo u ovakvoj poziciji, ja mogu da postavljam zahteve koje, zapravo, postavljam. Oni služe kao potpuno legitimni zahtevi za skrivenim materijalima za koje se očekuje da će da budu priloženi ili služe kako bi se pokazalo da je materijal u svojoj trenutnoj formi jednostavno nepouzdan. Što se tiče trenutka podnošenja zahteva, svakako, mogao sam jednostavno da sačekam trenutak u postupku koji će sa ovim svedokom očigledno da se oduži do trenutka kada ja budem mogao da mu postavljam pitanja i onda mu kažem, "mogu li da dobijem transkripte presretnutih razgovora", a on bi rekao, "da, do njih može da se dođe, ali je potrebna nedelja dana da se oni dobiju". To je prekasno. Mnogo je bolje da sada podnesem zahtev.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da li *Predmet Ljima* sada traje? Statusna konferencija. Sada je 14.15 i moraćemo da prekinemo sednicu. Gospodine Miloševiću, sutra na popočetku sednice ćete da dobijete priliku da govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ali samo 30 sekundi ...

SUDIJA ROBINSON: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas, dokument je verodostojan. General je to potvrdio. Isečak počinje na strani 30 ne zato što neko hoće da sakrije prvih 30 strana, već zato što se smatralo da oni nisu od važnosti za svrhu ovog Predmeta ili za dokazivanje bilo čega ovde. Dakle, činjenica da neke strane ovde nedostaju nemaju veze sa tvrdnjama koje se iznose i kojima se želi opovrgnuti verodostojnost dokumenta, a i svedok je sam potvrdio verodostojnost dokumenta. A što se tiče tvrdnje gospodina Najsa da ja mogu da dođem do dokumenta pre njega, to apsolutno nije istina. Moji saradnici su me obavestili da je kancelarija gospodina Najsa primila dokumente u vezi sa 1998. godinom i u vezi sa aktivnostima jedinice koja je bila pod komandom ovog svedoka godinu dana pre nego što su oni to dobili, a to je bilo 2003. godine i to sam već pomenuo. Tako da ukoliko gospodinu Najsu nešto treba ili mu je potreban pristup nečemu, onda neka to zahteva od onih koji će mu to dostaviti pre nego što meni dostave i on mi ne može govoriti šta, koje delove ovde da predam kao dokaze i dokazne predmete. To se tiče samo mene. To je moja stvar.

SUDIJA ROBINSON: U redu, sada prekidamo sa radom. Nastavljamo sutra u 9.00.